

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-233-25

Druk nr 2161

Warszawa, 13 stycznia 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam
Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą
Polską a Republiką Indonezji o wzajemnej
pomocy prawnej w sprawach karnych,
podpisanej w Warszawie, dnia 19 września
2025 r.**

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych
zostali upoważnieni Minister Sprawiedliwości oraz Minister Spraw Zagranicznych .

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indonezji o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych, podpisanej w Warszawie dnia 19 września 2025 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indonezji o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych, podpisanej w Warszawie dnia 19 września 2025 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

Dnia 19 września 2025 r. w Warszawie została podpisana Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indonezji o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych, w następującym brzmieniu:

Po zaznajomieniu się z powyższą Umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Karol Nawrocki

PREZES RADY MINISTRÓW

Donald Tusk

Uzasadnienie

1. Potrzeba i cel związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową

W stosunkach między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indonezji brakuje umowy dwustronnej regulującej problematykę pomocy prawnej w sprawach karnych, a dotychczasowe podstawy współpracy, prowadzonej w oparciu o międzynarodową zasadę wzajemności i odpowiednie przepisy *ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego* (dalej: k.p.k.; Dz. U. z 2025 r. poz. 46, z późn. zm.) uznać należy za niewystarczające.

Wiele spośród wniosków polskich sądów i prokuratur, mimo wielokrotnych interwencji ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Zagranicznych, pozostaje bez odpowiedzi. Realizacja pozostałych zaś jest długotrwała, poddana skomplikowanemu obiegowi dokumentów między organami indonezyjskimi. Władze Indonezji wymagają, aby wnioski i załączone do nich dokumenty były przetłumaczone na język indonezyjski, co znacznie zwiększa koszty postępowań po stronie polskiej, a także, biorąc pod uwagę kwestionowaną przez stronę indonezyjską jakość dostępnych w Rzeczypospolitej Polskiej tłumaczeń, dodatkowo utrudnia realizację tak sporządzonych wniosków. Władze indonezyjskie jako główny powód nieefektywnej współpracy wskazały brak umowy o pomocy prawnej łączącej Polskę i Indonezję. Wnioski przekazywane na podstawie takich umów są przez władze indonezyjskie traktowane priorytetowo, a ich znaczna liczba uniemożliwia *de facto* realizację innych wniosków – tych kierowanych w oparciu o zasadę wzajemności. Także uproszczenie obiegu dokumentów i wprowadzenie języka angielskiego w obrocie możliwe jest jedynie w drodze odpowiednich regulacji traktatowych. Podczas konsultacji przeprowadzonych w 2019 roku z inicjatywy Ministerstwa Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej władze indonezyjskie wyraziły wolę zawarcia stosownej umowy uwzględniającej regulacje wskazanych wyżej kwestii. Celowość zawarcia takiej umowy sygnalizowała także Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Dżakarcie oraz Prokuratura Krajowa. Zatem

celowe jest doprowadzenie do jak najszybszego wejścia w życie *Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indonezji o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych*, podpisanej w Warszawie dnia 19 września 2025 r. (dalej: Umowa), aby potencjalne korzyści z niej płynące dla strony polskiej mogły zostać zrealizowane.

Negocjacje Umowy odbywały się drogą dyplomatyczną oraz w sposób bezpośredni i trwały 2 lata. Zakończone zostały podczas bezpośredniego spotkania zespołów negocjacyjnych w Warszawie w dniach 12–13 czerwca 2024 r., a Umowa została podpisana dnia 19 września 2025 r. w Warszawie. Za celowe należy uznać wykorzystanie obecnie sprzyjającego klimatu politycznego w Republice Indonezji i zachęcenie strony indonezyjskiej do jak najszybszego zakończenia niezbędnych procedur krajowych dotyczących Umowy, m.in. przez doprowadzenie do ratyfikacji Umowy po stronie polskiej.

2. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Umowa wzorowana jest na przepisach zawartych w następujących umowach międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską:

- a) **dwustronnych**, w tym: *Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych*, sporządzonej w Ottawie dnia 12 września 1994 r. (dalej: umowa z Kanadą; Dz. U. z 1997 r. poz. 365); *Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki dotyczącej stosowania Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych*, sporządzonej dnia 10 lipca 1996 r., zgodnie z artykułem 3 ustęp 2 *Porozumienia o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki*, podpisanego w Waszyngtonie dnia 25 czerwca 2003 r., sporządzonej

w Warszawie dnia 9 czerwca 2006 r. (dalej: umowa z USA; Dz. U. z 2010 r. poz. 91); *Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Peru o przekazywaniu osób skazanych*, podpisanej w Limie dnia 27 maja 2014 r. (dalej: umowa z Peru; Dz. U. z 2016 r. poz. 454); *Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Federacyjną Republiką Brazylii o przekazywaniu osób skazanych*, podpisanej w Brasiliu dnia 26 listopada 2012 r. (dalej: umowa z Brazylią; Dz. U. z 2018 r. poz. 1988); *Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Zjednoczonymi Emiratach Arabskimi o współpracy prawnej w sprawach karnych*, podpisanej w Abu Dhabi dnia 22 września 2022 r., (dalej: umowa z ZEA; Dz. U. z 2023 r. poz. 1218);

- b) **wielostronnych**, w tym: *Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej*, sporządzonej w Brukseli dnia 29 maja 2000 r. oraz *Protokołu do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej z dnia 29 maja 2000 r.*, sporządzonego w Luksemburgu dnia 16 października 2001 r. (dalej: Konwencja UE; Dz. U. z 2007 r. poz. 950) i *Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych*, sporządzonej w Strasburgu dnia 20 kwietnia 1959 r. (Dz. U. z 1999 r. poz. 854) wraz z Protokołami dodatkowymi do tej Konwencji (Dz. U. z 1999 r. poz. 854 oraz Dz. U. z 2004 r. poz. 1476).

Zakres pomocy udzielanej na podstawie Umowy jest szeroki i może dotyczyć postępowań przygotowawczych i sądowych. Wyjątki w tym zakresie określa art. 2 ust. 1 (ekstradycja, przekazywanie ścigania karnego, przekazywanie osób skazanych w celu wykonania kary i wykonywanie wyroków w sprawach karnych). Szczegółowo rodzaje pomocy reguluje art. 9, którego treść wzorowana jest na postanowieniach większości ww. wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych. Istotne w tym

kontekście są przepisy art. 9 ust. 2 oraz art. 13 ust. 2, które gwarantują, że Umowa pozwoli na udzielanie pomocy także w postępowaniach „z elementem finansowym”, a tajemnica bankowa lub tajemnica innej instytucji finansowej nie mogą stanowić wyłącznej podstawy odmowy wykonania wniosku.

Umowa w sposób jednoznaczny i odpowiadający przepisom k.p.k. ustala wymogi formalne wniosków (ich formę, treść, załączniki – art. 11), co ma ograniczyć przypadki odrzucania wniosków bez ich realizacji. Organom centralnym Stron przyznano uprawnienie do przeprowadzania konsultacji w sprawie wykonania wniosku, w wyniku których wniosek może zostać wycofany lub wykonany pod pewnymi warunkami (art. 10). Umowa szczegółowo reguluje także tryb przekazywania wniosków i innych dokumentów. W pilnych przypadkach Umowa przewiduje możliwość przekazania pism bezpośrednio między organami centralnymi, także w formie elektronicznej pozwalającej na potwierdzenie ich autentyczności, z zastrzeżeniem, że wszystkie przekazane w ten sposób dokumenty zostaną następnie przesłane w formie papierowej (art. 8 ust. 2)¹⁾. Przepis ten uwzględnia rozwój nowoczesnych technologii i pozwala na usprawnienie i obniżenie kosztów współpracy państw znajdujących się na różnych kontynentach. Istotnym ułatwieniem z punktu widzenia polskich organów wymiaru sprawiedliwości jest odejście od konieczności tłumaczenia dokumentów na język indonezyjski na rzecz języka angielskiego (art. 8 ust. 1). Ustalono ponadto, że przekazywane dokumenty nie będą wymagały legalizacji (art. 8 ust. 3).

Zasadniczą rolę w obrocie (wysyłanie, przyjmowanie, przekazywanie wniosków właściwym organom wymiaru sprawiedliwości i in.) odgrywać

¹⁾ Podobne rozwiązanie zawarte jest np. w art. 6 ust. 2 umowy z Brazylią, art. 6 ust. 2 umowy z Peru, art. 8 Trzeciego Protokołu Dodatkowego do Europejskiej konwencji o ekstradycji podpisanego przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 7 października 2011 r.

będą organy centralne (art. 3)²⁾. Po stronie polskiej będzie to Minister Sprawiedliwości, zaś po stronie indonezyjskiej Minister Prawa.

Organy centralne uprawnione będą do utrzymywania kontaktów bezpośrednich przy użyciu wszelkich środków komunikacji (telefon, e-mail, itp.) Rozwiązanie to przyspieszy i uprości realizację wniosków (art. 3 ust. 2). W Umowie zdecydowano się wprowadzić przepis dotyczący udzielania informacji o prawie, praktyce jego stosowania oraz informacji znajdujących się (w przypadku Polski) w Krajowym Rejestrze Karnym (art. 4)³⁾. Będzie to miało znaczenie dla przyspieszenia postępowań prowadzonych przez krajowe sądy i prokuratury, dla których niezbędne na rzecz podjęcia czynności w sprawie (np. w celu ustalenia podwójnej karalności lub warunków recydywy) jest uzyskanie informacji o prawie drugiej Strony. Wymiana informacji o prawie nie będzie podlegała rygorom określonym dla wniosków o pomoc prawną – następowała będzie bezpośrednio między organami centralnymi, bez konieczności zachowania warunków określonych m.in. w art. 11. Rolę organów centralnych jako stojących na straży efektywnego stosowania Umowy dopełniają przepisy art. 27 ust. 1 i 2. Pierwszy z nich zezwala tym organom na uzgadnianie środków praktycznych, które uznają one za konieczne dla ułatwienia stosowania Umowy (np. konsultacje w formie wideokonferencji odnośnie do kwestii technicznych); drugi – nakłada na nie obowiązek wspólnego rozstrzygania rozbieżności wynikłych w toku stosowania Umowy.

Umowa zawiera szereg gwarancji ochrony interesów i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej. Nakłada np. na Strony obowiązek odmowy

²⁾ Podobne rozwiązanie zawarte jest np. w art. 2 Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Hongkongu Specjalnego Regionu Administracyjnego Chińskiej Republiki Ludowej o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych, podpisanej w Hongkongu dnia 26 kwietnia 2005 r. (Dz.U. z 2007 r. poz. 1175), w art. 3 Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Tajlandii o wzajemnej pomocy w sprawach karnych, sporządzonej w Bangkoku dnia 26 lutego 2004 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 1607), czy w art. 2 ust. 2 umowy z USA.

³⁾ Podobne rozwiązanie zawarte jest np. w Umowie między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych, sporządzonej w Kijowie dnia 24 maja 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. poz. 465).

realizacji wniosku, gdyby mogło to naruszyć suwerenność, bezpieczeństwo, porządek publiczny państwa lub interesy narodowe (art. 12 ust. 1 lit. a), obowiązek zachowania poufności informacji i wykorzystywania ich jedynie w celu realizacji konkretnego wniosku⁴⁾ (art. 6), precyzyjnie określa podział kosztów wykonania wniosku (art. 25 – omówiony poniżej) i określa granice możliwości działania organów jednej Strony na terytorium drugiej⁵⁾ (art. 2 ust. 2). Ponadto art. 14 ust. 1 statuuje zasadę, że wniosek musi być wykonywany zgodnie z prawem krajowym Strony wezwanej, co gwarantuje, że działania podjęte w tym celu nie będą naruszać polskich norm prawnych.

Umowa zawiera także przepisy mające na celu zapewnienie ochrony praw osób, których wnioski dotyczą. I tak m.in. w art. 12 i art. 13 ujęte zostały katalogi obligatoryjnych i fakultatywnych podstaw odmowy wykonania wniosku. Treść tych przepisów uznać można za, co do zasady, standardową, jako wzorowaną na przepisach szeregu ww. wiążących Rzeczpospolitą Polską i negocjowanych umów.

Przewidują one, że wniosek nie zostanie zrealizowany (obligatoryjne podstawy odmowy), jeżeli m.in. dotyczy przestępstwa o charakterze politycznym (art. 12 ust. 1 lit. b); dotyczy postępowania w sprawie czynu, za popełnienie którego sprawca został już na terytorium Strony wezwanej prawomocnie skazany, uniewinniony, skorzystał z amnestii lub prawa łaski albo odbył już karę orzeczoną za jego popełnienie (art. 12 ust. 1 lit. e); jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przyjęcia, że został sporządzony w celu ścigania, ukarania lub prowadzenia innego postępowania przeciwko osobie z powodu jej rasy, płci, wieku, niepełnosprawności, wyznania, pochodzenia narodowego, etnicznego lub społecznego, majątku, urodzenia lub innego statusu lub z powodu jej poglądów politycznych i innych (art. 12 ust. 1 lit. d). Natomiast zgodnie z Umową, pomocy prawnej można odmówić (fakultatywne podstawy odmowy): jeżeli przestępstwo zostało popełnione

⁴⁾ Podobne rozwiązanie zawarte jest np. w art. 15 umowy z Kanadą.

⁵⁾ Podobne rozwiązanie zawarte jest np. w art. 2 ust. 2 umowy z ZEA.

przez osobę, która ze względu na swój wiek (np. dziecko) nie ponosi odpowiedzialności karnej zgodnie z prawem Strony wezwanej (art. 13 ust. 1 lit. b); a także, jeżeli brakuje wystarczających gwarancji ochrony osoby, której wniosek dotyczy, w sytuacji, gdy dane przestępstwo zagrożone jest na terytorium Strony wzywającej karą śmierci albo inną karą nieznaną prawu drugiej ze Stron (np. w przypadku prawa Strony polskiej – karą cielesną) (art. 13 ust. 1 lit. c).

Skuteczność współpracy mają zwiększać rozwiązania przyjęte w art. 12 ust. 2 i 3 oraz art. 13 ust. 3. W sytuacji, gdy zachodzą przesłanki odmowy wykonania wniosku, a przed taką odmową, nakładają one na Strony Umowy obowiązek przeprowadzenia konsultacji w celu uzgodnienia, o ile to możliwe, akceptowalnych dla obu Stron warunków, na jakich taka pomoc mogłaby jednak zostać udzielona. W każdej sytuacji, gdyby ostatecznie do odmowy wykonania wniosku doszło, Strona wzywająca musi zostać poinformowana o jej przyczynach (art. 12 ust. 3).

Umowa nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej, w szczególności w zakresie ochrony danych osobowych. Dotychczasowy stan prawny określający mechanizm ochrony danych osobowych przedstawia się następująco.

Ochrona danych osobowych znajdujących się w aktach spraw lub czynności lub urządzeniach ewidencyjnych, w tym tworzonych i przetwarzanych z wykorzystaniem technik informatycznych, prowadzonych na podstawie k.p.k. jest realizowana w oparciu o przepisy k.p.k. (np. art. 95b, art. 147 § 2c i 4, art. 148a, art. 181, art. 355, art. 360–364) stanowiące uszczegółowienie (w zakresie postępowań karnych, w tym z elementem międzynarodowym) właściwych przepisów *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.* (Dz. U. poz. 483, z późn. zm.) – m.in. art. 31 ust. 3, art. 47 i art. 51. Decyzję o przekazaniu konkretnych danych osobowych, ich zakresie i ewentualnych warunków, na jakich będą one mogły być przetwarzane przez partnera zagranicznego, podejmuje organ wymiaru

sprawiedliwości, który owe dane przekazuje za granicę. Jest on bowiem jedynym podmiotem będącym w posiadaniu odpowiednich informacji i wiedzy umożliwiających jej podjęcie. Jest to mechanizm analogiczny do wyrażonego w art. 37 ust. 1 lit. b *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar; w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłającej decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW*; (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 89) implementowanej do krajowego porządku prawnego ustawą z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2023 r. poz. 1206). Decyzję tę organ podejmuje, uwzględniając m.in. standardy ochrony praw człowieka, w tym poziom ochrony danych osobowych, wynikający m.in. z zobowiązań międzynarodowych, przepisów prawa wewnętrznego, oceny odpowiednich instytucji międzynarodowych. Do takiej analizy i oceny sąd i prokurator są zobowiązani na podstawie art. 588 § 2 k.p.k., który stanowi, że „sąd i prokurator odmawiają udzielenia pomocy prawnej i przekazują odmowę właściwym organom obcego państwa, jeżeli żądana czynność byłaby sprzeczna z zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej albo naruszałaby jej suwerenność.” Nakazuje on badanie każdej czynności procesowej, w tym więc przekazania danych we wniosku albo odpowiedzi na niego, pod kątem klauzuli porządku prawnego – więc niesprzecznością z przepisami polskiego prawa krajowego oraz zobowiązań międzynarodowych, w tym wynikających z instrumentów prawa Unii Europejskiej, Rady Europy i Organizacji Narodów Zjednoczonych. Dotychczasowa praktyka obrotu międzynarodowego na podstawie k.p.k. nie budzi wątpliwości z punktu widzenia obowiązujących standardów ochrony danych osobowych.

Wyżej powołane przepisy k.p.k. dotyczące ochrony danych osobowych będą stosowane także po wejściu Umowy w życie. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym (wartość dodana Umowy) wynikają z tego, że ww. obowiązki organu procesowego zostały także ujęte w szczególnych przepisach samej Umowy: m.in. w jej art. 6 (możliwość żądania ograniczenia dostępności – ograniczenia kręgu podmiotów uprawnionych do dostępu do przekazywanych danych oraz zakresu możliwości wykorzystania jedynie do realizacji wniosku – zasada ograniczenia celu) i w art. 14 ust. 1 wymagającym wykonywania wniosków zgodnie z prawem krajowym, a także w przepisach Umowy statuujących podstawy odmowy wykonania wniosku (art. 12 i art. 13). W sytuacji uznania przez organ procesowy, iż druga Strona Umowy nie gwarantuje właściwego poziomu ochrony praw człowieka, w tym w zakresie danych osobowych, organ ten zobligowany będzie do odmowy realizacji konkretnego wniosku bądź przekazania konkretnej informacji lub uzależnienia takiej czynności od spełnienia konkretnych warunków o charakterze gwarancyjnym. Istotne zabezpieczenia danych osobowych wprowadza także art. 11, który precyzyjnie wyznacza, jakie informacje, w tym zawierające dane osobowe, ma zawierać wniosek, zapewniając, że żadne inne dane, o ile nie są one niezbędne do wykonania konkretnego wniosku, nie będą przekazywane (zasada minimalizacji).

Dążąc do jeszcze większego podwyższenia poziomu ochrony danych osobowych do Umowy wprowadzono szczegółowe zasady ich ochrony w związku z wykonaniem wniosku (art. 7). Przepis ten nakłada na Strony szereg obowiązków zmierzających do zapewnienia, by przekazywane na podstawie Umowy dane były wykorzystywane jedynie dla celów, dla których zostały przekazane (ust. 1), jedynie przez właściwe do tego organy (ust. 2 lit. a) i jedynie przez okres do tego niezbędny (wyznaczany z uwzględnieniem przepisów krajowych regulujących okres przechowywania sądowych i prokuratorskich akt postępowania karnego) (ust. 2 lit. f). Art. 7 ust. 2 lit. b)

obliguje Strony do przekazywania, na wniosek Strony przekazującej dane, informacji o sposobie ich wykorzystania, co umożliwi wzajemną kontrolę Stron nad takim przetwarzaniem. Art. 7 gwarantuje także ochronę praw osoby, której dane zostały przekazane, przez zagwarantowanie prawa do informacji o przekazanych danych, dostępu do danych jej dotyczących, a także sprostowania, usunięcia tych danych, czy skutecznego środka prawnego, na wniosek osoby zainteresowanej (ust. 4).

Umowa zapewnia przejrzysty podział kosztów powstałych w toku wykonywania wniosku (art. 25). Został on określony w sposób standardowo przyjęty w wiążących Rzeczpospolitą Polską umowach dwustronnych⁶⁾ i wielostronnych⁷⁾. W razie, gdyby wykonanie wniosku miało wiązać się z wysokimi wydatkami, przed jego wykonaniem Strony zobowiązane będą do przeprowadzenia konsultacji w celu ustalenia np. warunków wykonania wniosku lub kwestii podziału tych kosztów (art. 25 ust. 4).

Ograniczeniu kosztów i ułatwieniu współpracy odległych od siebie państw służyć ma również wprowadzenie do Umowy możliwości wykonywania wniosków o pomoc prawną polegającą na przeprowadzeniu przesłuchania w drodze wideokonferencji, a także szczegółowego uregulowania w Umowie zasad takiego przesłuchania (art. 17). Instytucja przesłuchania w formie wideokonferencji jest stosowana przez polskie organy od lat. Taka forma ma być w założeniu zasadą, a osobiste stawiennictwo na terytorium drugiej Strony osób, w tym pozbawionych wolności, w celu złożenia zeznań lub dokonania innych czynności procesowych z ich udziałem ma stanowić wyjątek i być stosowane, o ile jeśli przeprowadzenie wideokonferencji nie jest niezbędne (art. 18 ust. 1 i art. 19 ust. 1). Przejrzystość zasad organizacji, prowadzenia i finansowania wideokonferencji ma ułatwiać stosowanie tej formy przesłuchań i zachęcać do tego organy wymiaru sprawiedliwości.

⁶⁾ Podobne rozwiązanie zawarte jest np. w art. 19 umowy z Kanadą.

⁷⁾ Podobne rozwiązanie zawarte jest np. w art. 10 ust. 7 Konwencji UE.

3. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe, polityczne i prawne związane z wejściem w życie Umowy, wraz z określeniem źródeł finansowania

Skutki społeczne: Najistotniejszym z punktu widzenia Rzeczypospolitej Polskiej skutkiem społecznym wejścia w życie Umowy będzie przyspieszenie i uproszczenie postępowań karnych wymagających współpracy prawnej z Republiką Indonezji. Wesprze to realizację sprawiedliwościowych, resocjalizacyjnych i prewencyjnych celów prawa karnego i polityki karnej oraz przyczyni się do poprawy stanu przestrzegania prawa, a tym samym bezpieczeństwa obywateli polskich.

Skutki gospodarcze: Republika Indonezji odgrywa istotną rolę w gospodarce światowej (jest członkiem Grupy G-20). Ponieważ istotnym i korzystnym skutkiem Umowy będzie usprawnienie współpracy prawnej z Republiką Indonezji, co dodatnio przełoży się na prawnokarną ochronę obrotu gospodarczego, zawarcie Umowy wpłynie pozytywnie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczości, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, rozwój regionalny oraz na rynek pracy.

Skutki finansowe: Wynikające z Umowy zobowiązania strony polskiej będą finansowane w ramach limitu wydatków właściwych dysponentów części budżetowych przewidzianych corocznie w ustawie budżetowej dla Ministra Sprawiedliwości i nie będą stanowiły tytułu do zwiększenia wydatków.

Skutki polityczne: Związanie się Umową będzie wyrazem woli kontynuowania i zacieśniania współpracy z Republiką Indonezji, a zarazem wpisze się w obecny kierunek polityki zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej, zmierzający do pogłębiania współpracy z jednym z najważniejszych państw Azji Południowo-Wschodniej. Tym samym związanie się Umową

pozytywnie wpłynie na polityczną pozycję Rzeczypospolitej Polskiej w tym regionie.

Skutki prawne: Umowa jest zgodna ze standardami międzynarodowymi i z zobowiązaniami Rzeczypospolitej Polskiej wynikającymi z traktatów wielostronnych i dwustronnych. Jest również niesprzeczna z prawem Unii Europejskiej. W związku z tym, iż Umowa zawiera przepisy o charakterze samowykonalnym, nie będzie zachodziła konieczność dokonywania zmian w prawie krajowym. Zgodnie bowiem z art. 91 ust. 1 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, Umowa będzie stanowić samoistne źródło prawa *ex proprio vigore*, podlegające bezpośredniemu stosowaniu w wewnętrznym porządku prawnym⁸⁾, mając pierwszeństwo przed ustawami – takimi jak k.p.k. – zgodnie z art. 91 ust. 2 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2008 r., sygn. akt SK 3/07, § 5.3).

4. Wyjaśnienie wyboru trybu związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową

Umowa podlega w Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie w trybie art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* i w myśl art. 12 ust. 2 *ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych* (Dz. U. z 2020 r. poz. 127), albowiem dotyczy ona wolności, praw i obowiązków obywatelskich osób oskarżonych i innych uczestników postępowania karnego (określonych m.in. w art. 45 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*) oraz materii objętej obowiązującą regulacją ustawową – m.in. przez przepisy k.p.k.

⁸⁾ Zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 19.12.2002 r., K 33/02, § 6, a także L. Garlicki, *Polskie Prawo Konstytucyjne: Zarys Wykładu*, Warszawa 2024, s. 165–168.

**UMOWA
MIĘDZY
RZECZĄPOSPOLITĄ POLSKĄ**

A

**REPUBLIKĄ INDONEZJI
O WZAJEMNEJ POMOCY PRAWNEJ W SPRAWACH KARNYCH**

Rzeczpospolita Polska oraz Republika Indonezji zwane dalej „Stronami”;

DAŻĄC do rozwoju współpracy w zakresie wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych oraz mając na celu zapobieganie przestępstwom i ściganie ich sprawców, działając w oparciu o wzajemne poszanowanie suwerenności, równości oraz wspólnych wartości;

BĘDĄC zdecydowane respektować prawa człowieka oraz rządy prawa;

UZNAJĄC, że cele te mogą zostać zrealizowane przez zawarcie dwustronnej umowy ustanawiającej współpracę w zakresie wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych;

UZGODNIŁY, co następuje:

Artykuł 1

Zakres pomocy

1. Strony udzielają sobie nawzajem na wniosek, zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy i ich prawem krajowym, wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych dotyczących przestępstw, których ściganie w momencie wystąpienia z wnioskiem pozostaje w jurysdykcji Strony wzywającej.
2. W rozumieniu niniejszej Umowy:
 - a) „Strona wzywająca” oznacza Stronę występującą z wnioskiem,
 - b) „Strona wezwana” oznacza Stronę, do której kierowany jest wniosek,
 - c) „właściwy organ” oznacza organ należycie upoważniony przez każdą ze Stron do kierowania lub wykonania wniosku o wzajemną pomoc prawną.

Artykuł 2

Ograniczenia stosowania

1. Umowa niniejsza nie ma zastosowania do:
 - a) ekstradycji osób,
 - b) przekazywania osób skazanych w celu wykonania kary,
 - c) przekazywania ścigania karnego,
 - d) wykonywania wyroków w sprawach karnych.
2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uprawnia którejkolwiek ze Stron do wykonywania na terytorium drugiej Strony jurysdykcji ani wypełniania jakichkolwiek funkcji zastrzeżonych przez prawo krajowe tej Strony wyłącznie dla jej organów wymiaru sprawiedliwości.

Artykuł 3

Organy centralne

1. Każda ze Stron ustanawia organ albo organy centralne odpowiedzialne za wysyłanie, przyjmowanie oraz przekazywanie wniosków, o których mowa w niniejszej Umowie, właściwym organom wymiaru sprawiedliwości, jak również za wypełnianie innych funkcji przewidzianych w Umowie.

W Republice Indonezji organem centralnym jest Minister Prawa.

W Rzeczypospolitej Polskiej organem centralnym jest Minister Sprawiedliwości.

2. Dla celów niniejszej Umowy organy centralne obu Stron mogą komunikować się ze sobą w trybie roboczym, wykorzystując wszelkie uzgodnione przez nie środki komunikacji.

Artykuł 4

Wymiana informacji

1. Organ centralny jednej Strony przekazuje organowi centralnemu drugiej Strony, jeżeli ten o to wystąpi, informacje o prawie, w tym teksty właściwych aktów prawnych, o praktyce wymiaru sprawiedliwości, a także informacje z rejestru karnego i rejestru osób pozbawionych wolności dotyczące obywateli drugiej Strony.

2. Strona wezwana przekazuje Stronie wzywającej kopie dokumentów lub informacje od organów publicznych, które zgodnie z prawem Strony wezwanej są publicznie dostępne.
3. Strona wezwana może, zgodnie ze swoim prawem, przekazać Stronie wzywającej wszelkie informacje, dokumenty i przedmioty będące w posiadaniu organów publicznych, które nie są publicznie dostępne.

Artykuł 5

Wykorzystanie środków komunikacji elektronicznej

W celu stosowania niniejszej Umowy Strony mogą wyrazić zgodę na wykorzystywanie środków komunikacji elektronicznej zgodnie z ich prawem krajowym, w szczególności w celu uzyskiwania dowodów od świadków, pokrzywdzonych, podejrzanych, oskarżonych lub biegłych.

Artykuł 6

Poufność i ograniczenia wykorzystania

1. Strona wzywająca nie może ujawnić lub wykorzystać przekazanych informacji lub dokumentów dla celów innych niż określone we wniosku bez uprzedniej zgody Strony wezwanej.
2. Strona wezwana może, po konsultacji ze Stroną wzywającą, zażądać, aby przekazane informacje i dokumenty lub ich źródła pozostały poufne lub zostały ujawnione, lub wykorzystane tylko zgodnie z warunkami określonymi przez Stronę wezwaną.
3. Strona wezwana, w zakresie, w jakim zostało to określone we wniosku, zapewnia poufność wniosku, jego treści, załączonych do niego dokumentów oraz jakichkolwiek czynności podjętych zgodnie z wnioskiem, z wyjątkiem tych, w których ujawnienie jest niezbędne dla wykonania wniosku.
4. Jeżeli wniosek nie może zostać wykonany bez naruszenia poufności, organ centralny Strony wezwanej powiadamia o tym organ centralny Strony wzywającej i Strona wzywająca decyduje, czy mimo to wniosek ma zostać wykonany.

Artykuł 7

Ochrona danych osobowych

1. Dane osobowe przekazywane na podstawie niniejszej Umowy wykorzystuje się wyłącznie dla celów, do których zostały przekazane, i na warunkach określonych

przez Stronę przekazującą. Wykorzystanie danych dla innych celów wymaga uprzedniej zgody Strony przekazującej dane.

2. Do przekazywania i wykorzystywania danych osobowych, które zostały przekazane dla celów wniosku o udzielenie pomocy na podstawie niniejszej Umowy, stosuje się następujące postanowienia:

- a) właściwemu organowi Strony wzywającej przekazuje się wyłącznie dane związane z wnioskiem,
- b) Strona otrzymująca dane informuje Stronę przekazującą dane, na jej wniosek, o sposobie ich wykorzystania i osiągniętych dzięki temu wynikach,
- c) jeżeli Strona przekazująca uzna, że przekazane dane są niepoprawne lub że przekazano dane, które nie powinny być zostać przekazane, Strona przekazująca niezwłocznie zawiadamia o tym Stronę, która otrzymała dane; Strona, która otrzymała dane, niezwłocznie poprawia wszelkie błędy lub niszczy dane,
- d) Strony prowadzą, w formie umożliwiającej łatwe odzyskanie, rejestry dotyczące przekazywania i otrzymywania danych,
- e) dalsze przekazywanie danych osobowych jest dozwolone wyłącznie zgodnie z przepisami krajowymi i za uprzednią zgodą Strony przekazującej,
- f) przekazane dane, które przestały być wykorzystywane dla celów dozwolonych na podstawie Umowy, należy niezwłocznie zniszczyć lub należy podjąć inne środki dopuszczalne przez prawo krajowe, służące w ten sam sposób prawu osoby, której dane dotyczą.

3. Strony chronią dane osobowe przed przypadkową utratą, przypadkowym lub nieuprawnionym zniszczeniem lub przypadkową lub nieuprawnioną modyfikacją, nieuprawnionym dostępem, wykorzystaniem lub ujawnieniem, lub innym niewłaściwym użyciem.

4. Strony gwarantują uzasadnione prawa osobie, której dane zostały przekazane na podstawie niniejszej Umowy, w zakresie informacji i dostępu do danych jej dotyczących, sprostowania lub usunięcia takich danych lub ograniczenia ich przetwarzania w określonych przypadkach i skutecznej ochrony sądowej, na wniosek

osoby zainteresowanej, w związku z przekazywaniem lub wykorzystaniem informacji.

5. Każda ze Stron może całkowicie lub częściowo ograniczyć prawa danej osoby w zakresie informacji i dostępu do danych, w tym informacji o odmowie sprostowania lub usunięcia danych osobowych lub ograniczenia przetwarzania, jeżeli stanowi to konieczny i proporcjonalny środek w celu uwzględnienia uzasadnionych interesów, tak aby chronić bezpieczeństwo publiczne i narodowe, chronić prawa i wolności innych osób, uniknąć utrudniania dochodzeń prawnych, postępowań przygotowawczych lub innych postępowań lub uniknąć negatywnego wpływu na zapobieganie przestępstwom, wykrywanie ich, prowadzenie postępowań przygotowawczych w ich sprawie, ich ściganie lub postępowanie wykonawcze.

Artykuł 8

Język, tryb przekazania oraz legalizacja

1. Wnioski, o których mowa w niniejszej Umowie, odpowiedzi na nie oraz załączone do nich dokumenty są sporządzane na piśmie wraz z ich tłumaczeniem na język angielski i przekazywane przez organy centralne.
2. W pilnych przypadkach wnioski, odpowiedzi i dokumenty mogą być przesyłane bezpośrednio między organami centralnymi przy użyciu środków komunikacji elektronicznej zapewniających możliwość potwierdzenia ich autentyczności i utrwalenia ich w formie pisemnej. W takim przypadku Strona wzywająca przesyła następnie w terminie 30 (trzydziestu) dni Stronie wezwanej oryginały tych wniosków, odpowiedzi i dokumentów w sposób określony w ustępie 1.
3. Wszystkie dokumenty, rejestry, oświadczenia i inne materiały przekazywane na podstawie niniejszej Umowy są wyłączone z wszelkich wymogów dotyczących legalizacji i uwierzytelnienia oraz pozostałych wymogów formalnych innych niż złożenie podpisu lub jego odpowiednika przez organ centralny lub właściwy organ lub inny organ upoważniony na mocy prawa krajowego Strony wzywającej.
4. Dokumenty, rejestry, oświadczenia i inne materiały przekazane przez organ centralny Strony wezwanej dopuszcza się jako dowody bez dodatkowego uzasadnienia lub poświadczenia autentyczności.

Artykuł 9

Rodzaje pomocy

1. Pomoc prawna w sprawach karnych może obejmować:

- a) ustalanie miejsca przebywania lub tożsamości osób albo miejsca znajdowania się przedmiotów lub ich identyfikację, o ile są znane Stronie wzywającej,
- b) wykonywanie wniosków o przeszukanie, oględziny lub odebranie przedmiotów,
- c) doręczanie dokumentów, w tym wezwań do stawienia, w tym w formie wideokonferencji, a także pozyskiwanie innych dowodów od osób,
- d) przekazywanie informacji, dokumentów, akt, rejestrów i innych dowodów rzeczowych,
- e) odbieranie wyjaśnień, zeznań lub oświadczeń od osób, w tym w formie wideokonferencji, a także pozyskiwanie innych dowodów od osób,
- f) ułatwianie stawienia osób wezwanych i ich udziału w postępowaniu karnym,
- g) czasowe przekazywanie osób pozbawionych wolności w celu dostarczenia dowodów lub dokonania w postępowaniu karnym czynności z ich udziałem na terytorium Strony wzywającej,
- h) pomoc prawną w sprawach karnych w postępowaniu związanym z przypadkiem, zabezpieczeniem lub konfiskatą korzyści pochodzących z przestępstwa lub narzędzi służących do jego popełnienia,
- i) wszczęcie postępowania karnego na wniosek,
- j) wszelkie inne formy pomocy prawnej w sprawach karnych, na które zezwala prawo krajowe Strony wezwanej.

2. Pomoc prawna może zostać udzielona także w związku z postępowaniami w sprawach przestępstw dotyczących podatków, cel, nadzoru nad obrotem dewizowym lub transferem kapitału lub innych spraw finansowych.

3. Postanowienia niniejszej Umowy nie dają żadnej osobie prywatnej prawa uzyskiwania, zatajania lub wyłączania jakichkolwiek dowodów lub czynienia przeszkód w wykonywaniu wniosku.

Artykuł 10

Zasada proporcjonalności

1. Właściwy organ kierujący wnioskiem oraz organ centralny Strony wzywającej oceniają w każdym przypadku, czy skierowanie wniosku jest konieczne i proporcjonalne do celów postępowania.
2. Jeżeli organ centralny Strony wezwanej ma powody, aby sądzić, że nie spełniono warunków, o których mowa w ustępie 1, może skonsultować się z organem centralnym Strony wzywającej w sprawie wykonania wniosku. Po tych konsultacjach wniosek może zostać wycofany albo wykonany pod pewnymi warunkami zgodnie z artykułem 12 ustęp 2.

Artykuł 11

Wniosek

1. Wniosek zawiera:
 - a) nazwę organu wymiaru sprawiedliwości, który występuje z wnioskiem,
 - b) cel wniosku oraz opis dowodów, informacji lub innego rodzaju pomocy prawnej w sprawach karnych, o którą się wnosi,
 - c) opis charakteru sprawy karnej, jej obecnego etapu, streszczenie istotnych okoliczności faktycznych oraz prawnych, w tym informację o karze, którą zagrożone jest przestępstwo, którego dotyczy wniosek,
 - d) określenie szczególnych wymogów co do poufności wniosku i powodów wnoszenia o taką poufność,
 - e) informację, że ściganie przestępstwa, którego wniosek dotyczy, nie uległo przedawnieniu,
 - f) wskazanie ewentualnego terminu, w którym wniosek powinien zostać wykonany.
2. Wniosek zawiera również, jeżeli jest to niezbędne dla jego wykonania:
 - a) informację o przesłankach świadczących o tym, że osoba lub przedmiot, których wniosek dotyczy, znajdują się pod jurysdykcją Strony wezwanej,
 - b) informację o tożsamości, obywatelstwie i miejscu przebywania osoby, od której oczekuje się przedstawienia dowodu,

- c) informację o tożsamości i miejscu przebywania osoby, której należy dokonać doręczenia, o statusie tej osoby w sprawie oraz o sposobie, w jaki doręczenie powinno zostać dokonane,
- d) opis szczególnej procedury albo szczególnych wymogów, o zastosowanie albo spełnienie których wnosi Strona wzywająca, a także powody wystąpienia o to,
- e) opis formy, w jakiej wyjaśnienia, zeznania lub oświadczenia mają zostać odebrane i utrwalone, jak również informację na temat właściwych przepisów prawa krajowego Strony wzywającej dotyczących prawa osoby przesłuchiwanej do odmowy składania zeznań lub wyjaśnień lub udzielenia odpowiedzi na pytanie,
- f) wskazanie, czy oświadczenia lub inne dowody mają zostać uzyskane pod przysięgą albo wymagają potwierdzenia,
- g) listę pytań, które mają zostać zadane danej osobie, lub okoliczności, odnośnie do których osoba ta ma być przesłuchana,
- h) opis dokumentów, akt, rejestrów lub innych dowodów rzeczowych, które należy pozyskać, informacje o osobie, do której należy zwrócić się o ich wydanie, oraz, w zakresie, w jakim nie postanowiono inaczej, określenie sposobu, w jaki dokumenty te, akta, rejestry lub dowody rzeczowe należy uzyskać albo w jaki należy potwierdzić ich autentyczność,
- i) opis mienia, majątku lub przedmiotów, których wniosek dotyczy, wraz ze wskazaniem miejsca, w którym się znajdują,
- j) wszelkie decyzje odnoszące się do wnioskowanej pomocy prawnej w sprawach karnych wydane przez organy wymiaru sprawiedliwości właściwe zgodnie z prawem krajowym Strony wzywającej, jak również informację o prawomocności tych decyzji,
- k) wykaz danych personalnych i funkcji pełnionych przez osoby uprawnione do udziału w czynnościach związanych z wykonaniem wniosku,
- l) określenie miejsca znajdowania się i opis osoby lub miejsca, które mają zostać przeszukane, oraz rzeczy, które mają zostać odebrane albo zajęte,
- m) informacje dotyczące należności i zwrotu wydatków, do których ma prawo

osoba wezwana do stawiennictwa na terytorium Strony wzywającej w celu przedstawienia dowodów,

n) wszelkie inne informacje, które mogą ułatwić właściwe wykonanie wniosku.

3. Jeżeli wniosek nie zawiera informacji wystarczających do jego wykonania, nie został sporządzony lub przekazany zgodnie z niniejszą Umową, Strona wezwana może wezwać Stronę wzywającą do uzupełnienia braków, sporządzenia lub przekazania wniosku zgodnie z niniejszą Umową, wyznaczając w tym celu termin nieprzekraczający 60 (sześćdziesięciu) dni. Nieusunięcie przez Stronę wzywającą wspomnianych wyżej braków wniosku uznaje się za jego wycofanie.

Artykuł 12

Obligatoryjne podstawy odmowy udzielenia pomocy prawnej w sprawach karnych

1. Pomocy prawnej w sprawach karnych odmawia się, jeżeli:

- a) w ocenie Strony wezwanej wykonanie wniosku mogłoby naruszyć jej suwerenność, bezpieczeństwo, porządek publiczny lub interesy narodowe,
- b) wniosek dotyczy przestępstwa o charakterze politycznym; w rozumieniu niniejszej Umowy następujące przestępstwa nie są uważane za przestępstwa o charakterze politycznym:
 - i. dla Rzeczypospolitej Polskiej: przestępstwo przeciwko głowie państwa lub członkowi rodziny głowy państwa,
 - ii. dla Republiki Indonezji: zabójstwo lub usiłowanie zabójstwa głowy państwa lub szefa rządu,
 - iii. przestępstwo, za którego popełnienie obie Strony mają na podstawie umowy międzynarodowej obowiązek wydania sprawcy lub przedstawienia sprawy swoim organom, aby te podjęły decyzję w sprawie wszczęcia postępowania karnego,
 - iv. przestępstwo terrorystyczne,
- c) wniosek dotyczy przestępstwa wojskowego, które nie stanowi przestępstwa w świetle powszechnego prawa karnego,
- d) istnieją uzasadnione powody, aby sądzić, że wniosek został skierowany w celu prowadzenia postępowania przygotowawczego, oskarżenia, osądzenia

lub ukarania osoby z powodu jej rasy, płci, wieku, niepełnosprawności, wyznania, pochodzenia narodowego, etnicznego lub społecznego, majątku, urodzenia lub innego statusu lub z powodu jej poglądów politycznych i innych albo, jeżeli wykonanie wniosku spowodowałoby pogorszenie sytuacji w postępowaniu karnym tej osoby z któregokolwiek spośród tych powodów,

- e) wniosek dotyczy postępowania karnego w sprawie przestępstwa, za popełnienie którego sprawca został już prawomocnie skazany, uniewinniony, skorzystał z amnestii lub prawa łaski albo odbył już karę orzeczoną za jego popełnienie.
2. Przed odmową udzielenia pomocy prawnej w sprawach karnych zgodnie z niniejszym artykułem Strony porozumiewają się ze sobą w celu ustalenia, czy pomoc taka może zostać udzielona zgodnie z określonymi zasadami lub warunkami, jakie uzna za konieczne Strona wezwana. Strona wzywająca, która zgadza się na takie zasady lub warunki, stosuje się do nich.
3. Jeżeli Strona wezwana odmawia udzielenia pomocy prawnej w sprawach karnych, o przyczynach tej odmowy niezwłocznie informuje Stronę wzywającą.

Artykuł 13

Fakultatywne podstawy odmowy udzielenia pomocy prawnej w sprawach karnych

1. Pomocy prawnej w sprawach karnych można odmówić, jeżeli:
- a) działanie albo zaniechanie stanowiące przestępstwo, w odniesieniu do którego wnosi się o taką pomoc, nie stanowi przestępstwa według prawa krajowego Strony wezwanej albo nie stanowiłoby przestępstwa, gdyby zostało popełnione na jej terytorium,
 - b) działanie lub zaniechanie, w odniesieniu do którego wnosi się o taką pomoc, zostało popełnione przez osobę, która zgodnie z prawem krajowym Strony wezwanej nie ponosi odpowiedzialności karnej ze względu swój wiek,
 - c) działanie lub zaniechanie, w odniesieniu do którego wnosi się o taką pomoc, jest zagrożone przez prawo krajowe Strony wzywającej karą śmierci albo inną karą nieznaną prawu Strony wezwanej i Strona nie udzieliła wystarczających gwarancji, że kara ta nie zostanie orzeczona albo, jeżeli zostanie orzeczona, to nie zostanie wykonana,

- d) pomoc, o którą się wnosi, mogłaby stanowić nadmierne obciążenie dla zasobów Strony wezwanej, a Strona wzywająca odmówiła pokrycia jej kosztów. Artykuł 25 ustęp 3 stosuje się.
2. Pomocy prawnej w sprawach karnych nie można odmówić wyłącznie ze względu na tajemnicę bankową bądź tajemnicę innej instytucji finansowej.
3. Artykuł 12 ustępy 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 14

Wykonanie wniosków

1. Strona wezwana wykonuje wniosek niezwłocznie, zgodnie ze swoim prawem krajowym i, w zakresie, w jakim to prawo na to zezwala, w sposób wnioskowany przez Stronę wzywającą.
2. Jeżeli wykonanie wniosku mogłoby przeszkodzić toczącemu się na terytorium Strony wezwanej postępowaniu karnemu, Strona ta może odroczyć wykonanie wniosku. Artykuł 12 ustępy 2 i 3 stosuje się odpowiednio.
3. Organ centralny Strony wezwanej udziela odpowiedzi na zapytania organu centralnego Strony wzywającej w sprawie postępów w wykonywaniu wniosku.
4. Organ centralny Strony wezwanej powiadamia niezwłocznie organ centralny Strony wzywającej o wynikach wykonania wniosku. Jeżeli wykonanie wniosku zostało opóźnione, organ centralny Strony wezwanej niezwłocznie podaje do wiadomości organu centralnego Strony wzywającej powody opóźnienia.
5. Informacje o rachunkach prowadzonych w bankach i innych instytucjach finansowych, jak również o wszelkich innych powiązanych transakcjach, przekazuje się zgodnie z prawem krajowym Strony wezwanej.

Artykuł 15

Doręczanie dokumentów

1. Strona wezwana dokonuje doręczenia dokumentów przekazanych jej w tym celu przez Stronę wzywającą.
2. Po doręczeniu dokumentu Strona wezwana przekazuje Stronie wzywającej potwierdzenie odbioru zawierające podpis lub pieczęć podmiotu, który dokonał

doręczenia, wraz ze wskazaniem daty, godziny, miejsca i sposobu doręczenia oraz podpisem osoby, której dokument został doręczony.

3. Strona wzywająca przekazuje wniosek o doręczenie dokumentu dotyczącego odpowiedzi lub stawiennictwa na terytorium Strony wzywającej na 60 (sześćdziesiąt) dni przed planowaną odpowiedzią lub stawiennictwem.
4. Strona wezwana niezwłocznie informuje Stronę wzywającą o niedoręczeniu dokumentu oraz o przyczynach niedoręczenia.

Artykuł 16

Pozyskiwanie dowodów

1. Strona wezwana odbiera zeznania, wyjaśnienia lub oświadczenia od osób, w tym świadków, pokrzywdzonych, oskarżonych, podejrzanych lub biegłych, a także pozyskuje dokumenty, akta, wyciągi z rejestrów i inne dowody wskazane we wniosku i przekazuje je Stronie wzywającej.
2. Na wniosek Strony wzywającej Strona wezwana informuje z wyprzedzeniem o dacie i miejscu przeprowadzania dowodu zgodnie z niniejszym artykułem.
3. Strona wezwana może zezwolić uprawnionym osobom wymienionym we wniosku na udział w czynności związanej z jego wykonywaniem. W zakresie, w jakim pozwala na to jej prawo, Strona wezwana zezwala takim osobom na przedstawianie pytań, które miałyby zostać zadane przez uprawniony organ wymiaru sprawiedliwości Strony wezwanej, oraz na sporządzenie ich dosłownej transkrypcji, która nie zastępuje jednak zapisu urzędowego.
4. Osoba przesłuchiwana może odmówić składania zeznań, wyjaśnień lub oświadczeń lub odmówić udzielenia odpowiedzi na pytanie, jeżeli uprawnienie takie przysługuje jej zgodnie z prawem krajowym którejkolwiek ze Stron. Na wniosek Strony wzywającej Strona wezwana, zgodnie ze swoim prawem krajowym, informuje taką osobę o właściwych w tej kwestii przepisach prawa krajowego obu Stron. Jeżeli osoba przesłuchiwana podnosi, że takie uprawnienie przysługuje jej na mocy prawa krajowego Strony wezwanej, to Strona ta rozstrzyga o tym zgodnie ze swoim prawem krajowym. Jeżeli osoba przesłuchiwana podnosi, że takie uprawnienie przysługuje jej na mocy prawa krajowego Strony wzywającej, to Strona wezwana rozstrzyga o tym na podstawie pisemnych informacji uzyskanych od Strony wzywającej.

Artykuł 17

Przesłuchanie w formie wideokonferencji

1. Strona wzywająca może wnosić o przesłuchanie w formie wideokonferencji w charakterze świadka lub biegłego osoby, która znajduje się na terytorium Strony wezwanej. Strony mogą również, o ile uznają to za właściwe, stosować postanowienia niniejszego artykułu do przesłuchania w drodze wideokonferencji podejrzanych i oskarżonych, jeżeli zezwala na to prawo krajowe Strony wezwanej.
2. Wniosek o przesłuchanie w formie wideokonferencji zawiera nazwę organu wymiaru sprawiedliwości oraz dane osób, które będą uczestniczyły w przesłuchaniu na terytorium Strony wzywającej. Ponadto artykuł 11 stosuje się odpowiednio.
3. Na wniosek każdej ze Stron lub osoby, która ma zostać przesłuchana, przesłuchanie odbywa się z udziałem tłumacza. Zasady wyboru tłumacza i jego udziału w przesłuchaniu uzgadniają ze sobą bezpośrednio właściwe organy obu Stron.
4. Przesłuchanie w formie wideokonferencji prowadzi bezpośrednio organ wymiaru sprawiedliwości Strony wzywającej w obecności organu wymiaru sprawiedliwości Strony wezwanej. Organ wymiaru sprawiedliwości Strony wezwanej odpowiada za potwierdzenie tożsamości osoby przesłuchiwanej oraz za zapewnienie w trakcie przesłuchania przestrzegania podstawowych zasad porządku prawnego tej Strony.
5. Do przesłuchania w formie wideokonferencji stosuje się odpowiednio przepisy artykułu 6, artykułu 14, artykułu 15, artykułu 16 ustęp 4 i artykułu 18 ustęp 6.
6. Na wniosek Strony wzywającej właściwy organ wymiaru sprawiedliwości Strony wezwanej sporządza protokół z przesłuchania w formie wideokonferencji i przekazuje go zgodnie z artykułem 8.

Protokół zawiera:

- a) datę i miejsce przesłuchania,
- b) wskazanie tożsamości osoby przesłuchiwanej oraz tożsamości i charakteru, w jakim występowały inne osoby uczestniczące w przesłuchaniu reprezentujące Stronę wezwaną,
- c) informacje o zaprzysiężeniu osoby przesłuchiwanej i udzielonych jej pouczeniach,

- d) opis warunków technicznych, w jakich przesłuchanie się odbyło.
7. Zasady ponoszenia kosztów związanych z wykonaniem wniosku o przesłuchanie w formie wideokonferencji określa artykuł 25.

Artykuł 18

Stawiennictwo na terytorium Strony wzywającej

1. Jeżeli Strona wzywająca wnosi o stawiennictwo na swoim terytorium osoby, która nie jest pozbawiona wolności i której przesłuchanie zgodnie z artykułem 17 nie było możliwe, Strona wezwana przekazuje tej osobie wezwanie do stawiennictwa. Strona wzywająca określa zakres, w jakim zostaną pokryte wydatki stawiennictwa tej osoby.
2. Wniosek o doręczenie wezwania, o którym mowa w ustępie 1, Strona wzywająca przekazuje Stronie wezwanej w rozsądnym czasie, jednak nie później niż 60 (sześćdziesiąt) dni przed wyznaczonym terminem stawiennictwa.
3. Jeżeli osoba wezwana wyraża zgodę na stawiennictwo na terytorium Strony wzywającej, Strona ta podejmuje środki niezbędne dla ułatwienia tej osobie stawiennictwa i, o ile to konieczne, zapewnienia jej bezpieczeństwa.
4. Osoba wezwana, która stawia się na terytorium Strony wzywającej, nie podlega ściganiu, zatrzymaniu ani żadnemu ograniczeniu wolności osobistej na terytorium tej Strony z powodu czynów popełnionych przed opuszczeniem przez nią terytorium Strony wezwanej ani z powodu treści złożonych zeznań, wyjaśnień lub oświadczeń. Osoba ta nie jest zobowiązana do składania zeznań, wyjaśnień i oświadczeń w innej sprawie niż ta, której wniosek dotyczy.
5. Postanowień ustępu 4 nie stosuje się, jeżeli osoba, która stawiała się na terytorium Strony wzywającej, nie opuściła go, mając taką możliwość, w ciągu 30 (trzydziestu) dni od dnia, w którym została oficjalnie poinformowana, że jej obecność nie jest już konieczna albo, jeżeli po opuszczeniu tego terytorium dobrowolnie tam powróciła.
6. Osoba wezwana do stawiennictwa na podstawie niniejszego artykułu, która nie stawiała się na terytorium Strony wzywającej, nie może być poddana żadnym sankcjom lub środkom przymusu na terytorium Strony wezwanej.

Artykuł 19

Czasowe przekazywanie osób pozbawionych wolności

1. Jeżeli obecność na terytorium Strony wzywającej osoby pozbawionej wolności na

terytorium Strony wezwanej jest konieczna w celu dostarczenia dowodu lub dokonania czynności z jej udziałem w postępowaniu karnym, i której przesłuchanie zgodnie z artykułem 17 nie było możliwe, Strony mogą uzgodnić jej czasowe przekazanie.

2. Strona wezwana przekazuje czasowo Stronie wzywającej osobę pozbawioną wolności jedynie, jeżeli:
 - a) osoba ta wyraziła przed właściwym organem wymiaru sprawiedliwości zgodę na czasowe przekazanie,
 - b) czasowe przekazanie nie doprowadzi do przedłużenia pozbawienia wolności,
 - c) Strona wzywająca wyraziła zgodę na przestrzeganie określonych przez Stronę wezwaną warunków dotyczących pozbawienia wolności lub bezpieczeństwa osoby, która ma zostać czasowo przekazana,
 - d) nie zakłóci to postępowania karnego prowadzonego na terytorium Strony wezwanej, którego uczestnikiem jest wskazana wyżej osoba.
3. We wniosku o czasowe przekazanie, o którym mowa w niniejszym artykule, należy umieścić informację o osobie lub kategorii osób, które będą sprawować podczas przekazania pieczę nad osobą czasowo przekazywaną, informację o miejscu, w którym osoba ta będzie przebywała na terytorium Strony wzywającej, oraz informację o prawdopodobnej dacie powrotu takiej osoby na terytorium Strony wezwanej.
4. Osoba czasowo przekazana pozostaje pozbawiona wolności na terytorium Strony wzywającej. Czas pozbawienia wolności tej osoby na terytorium Strony wzywającej zalicza się na poczet okresu jej pozbawienia wolności na terytorium Strony wezwanej.
5. Gdy Strona wezwana poinformuje Stronę wzywającą, że pozbawienie wolności osoby czasowo przekazanej nie jest już konieczne, osoba ta zostaje zwolniona i będzie traktowana jak osoba wezwana do stawienia na terytorium Strony wzywającej.
6. Strona wzywająca przekazuje z powrotem Stronie wezwanej osobę czasowo przekazaną zgodnie z niniejszym artykułem w ciągu 30 (trzydziestu) dni od daty przybycia tej osoby na terytorium Strony wzywającej albo w innym terminie uzgodnionym przez Strony.
7. Osoba pozbawiona wolności, która nie wyraża zgody na dostarczenie dowodów lub dokonanie czynności z jej udziałem w postępowaniu karnym na terytorium Strony

wzywającej, nie może być z tego powodu poddana żadnym sankcjom lub środkom przymusu na podstawie prawa krajowego Strony wzywającej albo Strony wezwanej.

Artykuł 20

Ustalenie miejsca przebywania lub tożsamości osób albo miejsca znajdowania się przedmiotów i ich identyfikacja

Jeżeli Strona wzywająca wnosi o ustalenie miejsca przebywania lub tożsamości osób albo ustalenie miejsca znajdowania się i identyfikację przedmiotów oraz korzyści pochodzących z przestępstwa i narzędzi służących do jego popełnienia, Strona wezwana dokłada wszelkich starań, aby informacje takie uzyskać.

Artykuł 21

Przeszukanie i odebranie

1. Strona wezwana wykonuje wniosek o przeszukanie, odebranie i wydanie każdego przedmiotu Stronie wzywającej, jeżeli wniosek zawiera informacje uzasadniające przeprowadzenie takiej czynności na podstawie prawa krajowego Strony wezwanej.
2. Strona wezwana przekazuje Stronie wzywającej, na jej wniosek, informacje dotyczące wyników przeszukania, w tym identyfikacji, stanu faktycznego i prawnego odebranego przedmiotu, okoliczności przeszukania i odebrania oraz dozoru nad tym przedmiotem.
3. Strona wzywająca stosuje się, w zakresie, w jakim jest to możliwe, do wymagań Strony wezwanej dotyczących postępowania z odebranym przedmiotem, który ma być przekazany Stronie wzywającej.

Artykuł 22

Korzyści pochodzące z przestępstwa i narzędzia służące do jego popełnienia

1. Strony udzielają sobie wzajemnie pomocy prawnej w sprawach karnych w postępowaniu dotyczącym przepadku, zabezpieczenia lub konfiskaty korzyści pochodzących z przestępstwa oraz narzędzi służących do jego popełnienia.
2. Strona wezwana przekazuje Stronie wzywającej korzyści pochodzące z przestępstwa i narzędzia służące do jego popełnienia na zasadach i warunkach określonych przez jej prawo krajowe.
3. Dla celów niniejszej Umowy „korzyści pochodzące z przestępstwa” oznaczają wszelkie korzyści ekonomiczne i przedmioty pochodzące, bezpośrednio lub

pośrednio, z popełnionego przestępstwa lub mienie, którego wartość odpowiada wartości takich korzyści; „narzędzia służące do popełnienia przestępstwa” oznaczają natomiast wszelkie korzyści ekonomiczne i przedmioty wykorzystane lub przeznaczone do popełnienia przestępstwa.

4. Strona wezwana, na wniosek, podejmuje starania w celu ustalenia, czy w jej jurysdykcji znajdują się jakiekolwiek korzyści pochodzące z przestępstwa lub narzędzia służące do jego popełnienia i powiadamia Stronę wzywającą o wynikach swoich ustaleń. Strona wzywająca przedstawia również niezbędne informacje lub wszelkie inne podstawy wskazujące na obecność w jurysdykcji Strony wezwanej korzyści pochodzących z przestępstwa lub narzędzi służących do jego popełnienia.
5. W przypadku znalezienia, zgodnie z ustępie 2, domniemanych korzyści pochodzących z przestępstwa lub narzędzi służących do jego popełnienia Strona wezwana stosuje takie środki, na jakie zezwala jej prawo, aby przeszukać, zabezpieczyć, zatrzymać i skonfiskować te domniemane korzyści lub narzędzia do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia wydanego przez sąd Strony wzywającej w związku z tymi korzyściami lub narzędziami.
6. Strona wezwana sprawująca kontrolę nad korzyściami pochodzącymi z przestępstwa lub narzędziami służącymi do jego popełnienia, które uległy konfiskacie lub przepadkowi, podejmuje działania, w ramach wykonywania nakazu sądu Strony wzywającej, dotyczące tych korzyści lub narzędzi zgodnie ze swoim prawem. W zakresie dozwolonym przez swoje prawo Strona wezwana przekazuje Stronie wzywającej korzyści pochodzące z przestępstwa lub narzędzia służące do jego popełnienia, które uległy konfiskacie lub przepadkowi.
7. Przy stosowaniu niniejszego artykułu prawa stron trzecich działających w dobrej wierze respektuje się zgodnie z prawem Strony wezwanej. W przypadku roszczenia strony trzeciej Strona wezwana reprezentuje, w zakresie dozwolonym przez swoje prawo, interesy Strony wzywającej w dążeniach, aby zatrzymać, do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia przez właściwy sąd Strony wzywającej, korzyści pochodzące z przestępstwa i narzędzia służące do jego popełnienia.
8. W przypadkach, w których przepisy krajowe przewidują różne zasady dotyczące zabezpieczenia mienia lub przepadku, w szczególności różne terminy lub właściwe organy, Strona wzywająca przekazuje Stronie wezwanej niezbędne informacje.

Artykuł 23

Zwrot przedmiotów

Na żądanie Strony wezwanej Strona wzywająca zwraca tak szybko, jak to możliwe, przedmioty przekazane jej w wykonaniu wniosku na podstawie niniejszej Umowy, o ile posiadanie tych przedmiotów przez Stronę wzywającą nie jest dalej potrzebne, aby prowadzić postępowanie, którego dotyczy wniosek.

Artykuł 24

Wszczęcie postępowania przygotowawczego na wniosek

1. W przypadku gdy jedna ze Stron jest właściwa do wszczęcia postępowania, ale uzna za stosowne, aby postępowanie prowadziła druga Strona, organ centralny Strony wzywającej oficjalnie powiadamia organ centralny Strony wezwanej o stanie faktycznym sprawy. Jeżeli Strona wezwana posiada jurysdykcję w tym zakresie, przekazuje sprawę swoim właściwym organom w celu wszczęcia postępowania karnego. Organy te mogą wszcząć postępowanie karne zgodnie z obowiązującym je prawem.
2. Organ centralny Strony wezwanej informuje o działaniach podjętych w związku z notyfikacją i przekazuje, w stosownych przypadkach, kopię wydanej decyzji.

Artykuł 25

Koszty wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych

1. Strona wezwana ponosi wszelkie koszty związane z wykonaniem wniosku powstałe na jej terytorium, z wyjątkiem:
 - a) wynagrodzenia biegłych oraz tłumaczy ustnych i pisemnych,
 - b) należności i wydatków związanych z podróżami osób wezwanych zgodnie z artykułem 18,
 - c) kosztów związanych z czasowym przekazywaniem osób pozbawionych wolności zgodnie z artykułem 19,
 - d) kosztów związanych z przesłuchaniem w formie wideokonferencji, o którym mowa w artykule 17.
2. Koszty określone w ustępie 1 lit. a, b, c i d ponosi Strona wzywająca.

3. Strony mogą uzgodnić odmienne od określonych w ustępach 1 i 2 zasady ponoszenia kosztów.
4. Jeżeli, w ocenie Strony wezwanej, wykonanie wniosku wymaga poniesienia wysokich kosztów, przed jego wykonaniem, Strony przeprowadzają konsultacje w celu określenia zasad i warunków wykonania takiego wniosku.

Artykuł 26

Stosunek do innych umów międzynarodowych

1. Pomoc prawna w sprawach karnych i procedury przewidziane w niniejszej Umowie nie ograniczają możliwości żadnej ze Stron do udzielania takiej pomocy drugiej Stronie na mocy postanowień innych umów międzynarodowych, których są stronami.
2. Umowa niniejsza nie wyłącza zobowiązań żadnej ze Stron wynikających z innych właściwych umów międzynarodowych.

Artykuł 27

Konsultacje

1. Organy centralne Stron, gdy uznają to za zasadne, przeprowadzają konsultacje w celu najskuteczniejszego wykonywania niniejszej Umowy. Organy centralne mogą również uzgodnić takie środki praktyczne, jakie mogą okazać się istotne, aby ułatwić stosowanie niniejszej Umowy.
2. Wszelkie różnice dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszej Umowy są rozstrzygane przez organy centralne.

Artykuł 28

Wejście w życie, zmiana, zakres zastosowania i wypowiedzenie Umowy

1. Strony notyfikują sobie wzajemnie o zakończeniu swoich wewnętrznych procedur wymaganych do wejścia w życie niniejszej Umowy. Umowa wchodzi w życie po upływie 30 (trzydziestu) dni od dnia otrzymania późniejszej z notyfikacji.
2. Umowa niniejsza zostaje zawarta na czas nieoznaczony.
3. Umowa niniejsza może zostać zmieniona za zgodą obu Stron. Zmiany wejdą w życie zgodnie z procedurą określoną w ustępie 1.

4. Umowa niniejsza ma zastosowanie do wniosków wniesionych po dniu jej wejścia w życie, nawet wówczas, gdy wnioski te dotyczą przestępstw popełnionych przed dniem jej wejścia w życie.
5. Każda ze Stron może wypowiedzieć niniejszą Umowę w każdym czasie w drodze notyfikacji. Wypowiedzenie staje się skuteczne po upływie 6 (sześciu) miesięcy od dnia otrzymania takiej notyfikacji przez drugą Stronę. Wypowiedzenie niniejszej Umowy nie wywołuje skutków wobec postępowań będących w toku.

NA DOWÓD CZEGO Pełnomocnicy Stron należycie do tego upoważnieni podpisali niniejszą Umowę.

PODPISANO w Warszawie dnia 13.09.2025 w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim, indonezyjskim i angielskim, przy czym wszystkie trzy teksty mają jednakową moc. W przypadku rozbieżności interpretacyjnych tekst angielski jest rozstrzygający.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

W imieniu Republiki Indonezji

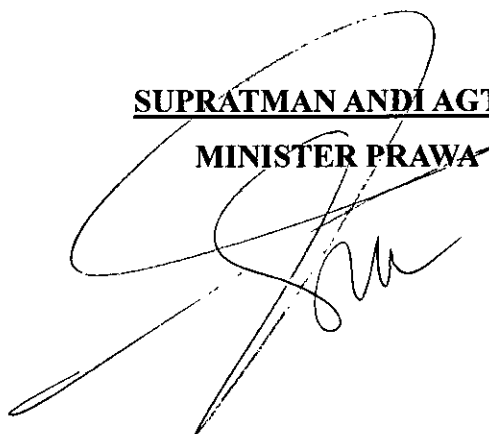
WALDEMAR ŻUREK

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

SUPRATMAN ANDI AGTAS

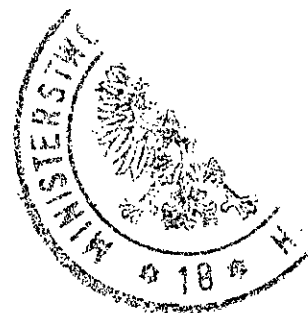
MINISTER PRAWA

Wojciechowski, Józef
1900-1980

Wojciechowski, Józef

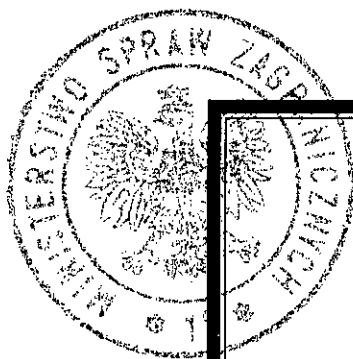
DEPARTMENT OF LAW
JULIUSZ WOJCIECHOWSKI
1900-1980

Stwierdzam zgodność
fotokopii z oryginałem/~~odpisem~~

Warszawa, dnia 23.09.2025 r.

Juliusz Juchniewicz
Zastępca Dyrektora
DEPARTAMENT PRAWNO-TRAKTATOWY

TREATY
BETWEEN
THE REPUBLIC OF POLAND
AND
THE REPUBLIC OF INDONESIA
ON MUTUAL LEGAL ASSISTANCE IN CRIMINAL MATTERS

The Republic of Poland and the Republic of Indonesia, hereinafter referred to as “the Parties”;

DESIRING to develop their cooperation as regards mutual legal assistance in criminal matters and aiming to prevent crimes and prosecute offenders, while acting on the basis of mutual respect of sovereignty, parity and common values;

HAVING decided to respect human rights and the rule of law;

CONSIDERING that these objectives can be achieved by entering into a bilateral treaty establishing cooperation concerning mutual legal assistance in criminal matters;

HAVE AGREED as follows:

Article 1

Scope of Assistance

1. The Parties shall provide to each other, on request and pursuant to the provisions hereof and their national law, mutual legal assistance in criminal matters concerning crimes whose prosecution falls within the jurisdiction of the Requesting Party at the time of sending the request.
2. For the purposes of this Treaty:
 - a) “Requesting Party” means the Party issuing a request,
 - b) “Requested Party” means the Party to which the request is addressed,
 - c) “Competent Authority” means the authority duly authorized by each Party to issue or execute the request for mutual legal assistance.

Article 2

Restrictions on Application

1. This Treaty shall not apply to:
 - a) extradition of persons,
 - b) transfer of sentenced persons to execute the sentence,
 - c) transfer of criminal prosecution,
 - d) execution of penal judgments.
2. Nothing contained herein shall entitle either Party to undertake on the territory of the other Party the exercise of jurisdiction or performance of any functions that are reserved by its national law exclusively for the judicial authorities of that other Party.

Article 3

Central Authorities

1. Each Party shall appoint a Central Authority or Authorities responsible for sending, receiving and forwarding the requests referred to herein to the appropriate judicial authorities, as well as for performing other functions provided for herein.

For the Republic of Indonesia, the Central Authority shall be the Minister of Law.

For the Republic of Poland, the Central Authority shall be the Minister of Justice.
2. For the purposes of this Treaty, the Central Authorities of both Parties may communicate with each other on a routine basis using all means of communications agreed by them.

Article 4

Exchange of Information

1. The Central Authority of either Party shall forward to the Central Authority of the other Party, if requested to do so by the latter, information about law, including the texts of the relevant legal instruments, about judicial practice, as well as information from criminal records and records of persons in custody concerning nationals of the other Party.
2. The Requested Party shall provide the Requesting Party with copies of documents or information of public authorities which under its law are publicly available.

3. The Requested Party may, subject to its law, provide the Requesting Party with any information, documents and objects in the possession of public authorities that are not publicly available.

Article 5

Using Means of Electronic Communication

For the purposes of application of this Treaty, the Parties may consent to the use of means of electronic communication in line with their national law, in particular in order to obtain evidence from witnesses, victims, suspects, accused persons or experts.

Article 6

Confidentiality and Limitation of Use

1. Without the prior consent of the Requested Party, the Requesting Party may not disclose or use, for purposes other than those set out in the request, the information or documents sent to it.
2. The Requested Party may, having consulted the Requesting Party, demand that the information and documents sent or their sources be kept confidential or be disclosed or used only subject to such terms as it may specify.
3. The Requested Party shall ensure, to the extent set out in the request, the confidentiality of the request, its contents, any attached documents and actions undertaken pursuant to the request, except when the disclosure is necessary to execute the request.
4. If the request cannot be executed without breaching such confidentiality, the Central Authority of the Requested Party shall so notify the Central Authority of the Requesting Party, which shall then determine whether the request should nevertheless be executed.

Article 7

Personal Data Protection

1. Personal data transmitted on the basis of this Treaty shall only be used for the purposes for which the data were transmitted and subject to such conditions as the transmitting Party determines. Use of the data for other purposes requires the prior consent of the Party transmitting the data.

2. The following provisions shall apply to the transmission and use of personal data transmitted for the purpose of a request for assistance under this Treaty:
 - a) only data that relates to the request shall be transmitted to the Competent Authority of the Requesting Party,
 - b) upon request, the Party which has received the data shall inform the transmitting Party of the use made of the data and the results achieved therefrom,
 - c) if it appears to the transmitting Party that incorrect data have been transmitted or that data have been transmitted that should not have been, the transmitting Party shall notify without delay the Party that has received the data; the Party that has received the data shall without delay rectify any errors or destroy the data,
 - d) the Parties shall keep records in a readily retrievable form concerning the transmission and receipt of data,
 - e) onward transfers of personal data shall only be permitted in compliance with the national legislation and with the prior consent of the transmitting Party,
 - f) transmitted data that are no longer used for the purposes permitted pursuant to the Treaty shall be destroyed without delay, or other measures permitted pursuant to the national law shall be taken which serve the right of the affected person in the same way.
3. The Parties shall protect personal data against accidental loss, accidental or unauthorized destruction or modification, unauthorized access, use or disclosure or other misuse.
4. The Parties shall guarantee the legitimate rights of the person affected by the transmission of data under this Treaty with regard to information and access to data concerning him or her, correction or deletion of such data or restriction of their processing in appropriate cases, and effective judicial remedy, upon request of the person concerned, in relation to the transmission or use of the information.
5. Each Party may wholly or partly restrict the rights of the person concerned with regard to information and access to data, including information with regard to any refusal of rectification or erasure of personal data or restriction of processing, if this constitutes

a necessary and proportionate measure in order to take into account legitimate interests so as to safeguard public and national security, protect rights and freedoms of others, avoid obstructing legal inquiries, investigations or proceedings, or avoid prejudicing the prevention, detection, investigation or prosecution of criminal crimes or the execution of such crimes.

Article 8

Language, Manner of Transmission and Authentication

1. The requests referred to herein, replies thereto and any attached documents shall be filed in writing, together with their translation into English, and sent by the Central Authorities.
2. In cases of urgency, the requests, replies and documents may be sent between the Central Authorities using means of electronic communication that allow for their authenticity to be confirmed and for them being recorded in a written form. In such a case, the Requesting Party shall, within thirty (30) days, send to the Requested Party the originals of such requests, replies and documents in the manner specified in paragraph 1.
3. All documents, records, statements and other materials transmitted pursuant to this Treaty are exempted from any legalization, authentication and other formal requirements other than signature or its equivalent of the Central Authority or Competent Authority or any other Authority authorized by the national law of the Requesting Party.
4. Documents, records, statements and other materials transmitted by the Central Authority of the Requested Party shall be admitted as evidence without further justification or proof of authenticity.

Article 9

Types of Assistance

1. Legal assistance in criminal matters may include:
 - a) determining the location or identity of persons or the location or identification of items, provided that they are known to the Requesting Party,
 - b) executing requests for search, visual inspection or seizure of items,
 - c) serving documents, including summonses,

- d) providing information, documents, files, records and other items of evidence,
 - e) taking testimonies or statements from persons, including by means of videoconference, and obtaining other evidence from them,
 - f) facilitating the appearance of summoned persons and their participation in criminal proceedings,
 - g) temporarily transferring persons in custody to give evidence or assist in criminal proceedings on the territory of the Requesting Party,
 - h) legal assistance in criminal matters in proceedings related the forfeiture, freezing or confiscation of proceeds or instrumentalities of crime,
 - i) initiating criminal proceedings upon request,
 - j) any other forms of legal assistance in criminal matters as permitted by the national law of the Requested Party.
2. Legal assistance may also be provided in connection with proceedings regarding crimes related to taxes, customs duties, foreign currency trade or capital transfer supervision or other financial matters.
3. The provisions of this Treaty do not give any private person the right to obtain, suppress or exclude any evidence or to impede the execution of any request.

Article 10

Principle of Proportionality

1. The Competent Authority issuing the request and the Central Authority of the Requesting Party shall assess in each case whether the issuing of the request is necessary and proportionate for the purpose of the proceedings.
2. Where the Central Authority of the Requested Party has reason to believe that the conditions referred to in paragraph 1 have not been met, it may consult the Central Authority of the Requesting Party on the execution of the request. After that consultation the request may be withdrawn or executed under certain conditions in line with Article 12 (2).

Article 11

Request

1. The request shall include the following:

- a) the name of the judicial authority issuing the request,
- b) the purpose of the request and a description of the evidence, information or other kind of legal assistance in criminal matters sought,
- c) a description of the nature of the criminal case, its current status, a summary of the relevant facts and laws, including the information on the sentence applicable for the crime to which the request relates,
- d) any special requirements concerning the confidentiality of the request and the reasons for seeking such confidentiality,
- e) information that the prosecution of the crime to which the request relates is not time-barred,
- f) information regarding a time limit, if any, within which the request should be executed.

2. Insofar as necessary for its execution, the request shall also contain the following:

- a) information on the circumstances suggesting that the person or the item to which the request relates fall under the jurisdiction of the Requested Party,
- b) information on the identity, nationality and location of the person who is to provide evidence,
- c) information on the identity and location of the person on whom a service is to be made, the status of that person in the case, and the manner in which the service is to be made,
- d) a description of any particular procedure or requirements which the Requesting Party seeks to be followed or complied with, as well as the reasons for such a demand,
- e) a description of the manner in which testimonies or statements shall be taken and recorded, as well as information on the relevant provisions of the national law of the Requesting Party concerning the right of the heard person to refuse to provide testimony or to answer a question,

- f) an indication whether the statements or other evidence are to be given under oath or require confirmation,
 - g) a list of questions to be asked to a person or the circumstances with regard to which the person is to be heard,
 - h) a description of documents, files, records or other items of evidence to be procured, information on the person to be asked to procure them and, unless agreed otherwise, the manner in which such documents, files, records or items of evidence are to be obtained or in which their authenticity is to be confirmed,
 - i) a description of property, assets or items to which the request relates, together with an indication of their location,
 - j) all decisions concerning the requested legal assistance in criminal matters issued by judicial authorities competent under the national law of the Requesting Party, as well as information whether such decisions are appealable or non-appealable,
 - k) a list of personal details and functions performed by persons entitled to participate in actions related to the execution of the request,
 - l) an indication of the location and description of the person or the place to be searched and the items to be seized or confiscated,
 - m) information on the allowances and reimbursements to which a person requested to appear in the territory of the Requesting Party in order to submit evidence is entitled,
 - n) any other information that may be helpful in the proper execution of the request.
3. If the request does not contain information sufficient for its execution or has not been drawn up or sent in accordance with this Treaty, the Requested Party may call upon the Requesting Party to provide the missing information or draw up or send the request in accordance with this Treaty, setting for this purpose a deadline not exceeding sixty (60) days. Failure of the Requesting Party to eliminate abovementioned shortcomings shall be considered as withdrawal of the request.

Article 12

Obligatory Grounds for Refusing Legal Assistance in Criminal Matters

1. Legal assistance in criminal matters shall be refused if:
 - a) the Requested Party considers that the execution of the request might prejudice its sovereignty, security or public order or national interests,
 - b) the request concerns a political crime; for the purposes hereof, the following crimes are not considered political crimes:
 - i. for the Republic of Poland: a crime against the head of the state or his or her family member,
 - ii. for the Republic of Indonesia: a murder or attempted murder against the head of state or the head of government,
 - iii. a crime in respect of which both Parties are obliged, under an international treaty, to surrender the offender or refer the case to its authorities to decide so as to launch criminal proceedings,
 - iv. a terrorist crime,
 - c) the request concerns a crime under military law that would not be a crime under ordinary criminal law,
 - d) where there are reasonable grounds to consider that the request was issued to investigate, prosecute, try or punish a person on account of their race, sex, age, disability, religion, national, ethnic or social origin, wealth, birth or other status or on account of their political or other views, or if the execution of the request would undermine that person's situation in criminal proceedings for any of the reasons set out above,
 - e) the request concerns criminal proceedings related to a crime for which the person has already been finally convicted, acquitted, amnestied or pardoned, or has already served the sentence imposed for its commission.
2. Before refusing legal assistance in criminal matters pursuant to this Article, the Parties shall consult to consider whether such assistance may be provided subject to such specific rules or conditions as the Requested Party deems necessary. If the Requesting Party agrees to such rules or conditions, it shall comply with them.

3. If the Requested Party refuses legal assistance in criminal matters, it shall promptly inform the Requesting Party of the reasons for the denial.

Article 13

Optional Grounds for Refusing Legal Assistance in Criminal Matters

1. Legal assistance in criminal matters may be refused if:
 - a) the act or omission constituting a crime with respect to which assistance is requested is not a crime under the national law of the Requested Party or would not be a crime if committed in the territory of the Requested Party,
 - b) the act or omission with respect to which assistance is requested has been committed by a person who, under the national law of the Requested Party, is not subject to criminal liability because of their age,
 - c) the act or omission with respect to which assistance is requested is, under the national law of the Requesting Party, punishable by the death penalty or another penalty unknown to the law of the Requested Party and that the Party has not provided sufficient guarantees that such a penalty will not be imposed or, if imposed, will not be executed,
 - d) the assistance sought could impose an excessive burden on the resources of the Requested Party and the Requesting Party refused to cover them. Article 25 (3) shall apply.
2. Legal assistance in criminal matters may not be refused solely on the grounds of the secrecy of a bank or another financial institution.
3. Article 12 (2) and Article 12 (3) shall apply accordingly.

Article 14

Execution of Requests

1. The Requested Party shall promptly execute the request pursuant to its national law and, to the extent this law permits, in the manner requested by the Requesting Party.
2. If the execution of the request could hinder criminal proceedings pending in the territory of the Requested Party, that Party may postpone the execution. Article 12 (2) and Article 12 (3) shall apply accordingly.

3. The Central Authority of the Requested Party shall respond to inquiries by the Central Authority of the Requesting Party on the progress toward the execution of the request.
4. The Central Authority of the Requested Party shall promptly notify the Central Authority of the Requesting Party of the outcome of the execution of the request. If the execution of the request is delayed, the Central Authority of the Requested Party shall promptly inform the Central Authority of the Requesting Party of the reasons for the delay.
5. Information of accounts held in banks and other financial institutions as well as any other related transactions shall be provided under the national law of the Requested Party.

Article 15

Service of Documents

1. The Requested Party shall effect service of documents transmitted for that purpose by the Requesting Party.
2. Upon service of the document, the Requested Party shall provide the Requesting Party with a proof of receipt containing the signature or seal of the entity that effected the service together with the date, time, place and method of service and the signature of the person on whom the document was served.
3. The Requesting Party shall transmit a request for the service for the document pertaining to a response or appearance in the territory of the Requesting Party sixty (60) days before the scheduled response or appearance.
4. The Requested Party shall promptly notify the Requesting Party of failure to serve the document and of the reasons for it.

Article 16

Taking of Evidence

1. The Requested Party shall take testimonies or statements from persons, including witnesses, victims, accused persons, suspects or experts, and shall also obtain documents, files, extracts from records and other evidence specified in the request and shall send them to the Requesting Party.
2. On request of the Requesting Party, the Requested Party shall give prior notice of the date and place of the taking of evidence pursuant to this Article.

3. The Requested Party may allow authorized persons listed in the request to participate in actions connected with the execution of the request. Insofar as allowed by its national law, the Requested Party shall allow such persons to propose questions to be asked by the competent judicial authority of the Requested Party and to make a verbatim transcript, which shall not, however, replace an official report.
4. A heard person may refuse to provide statements or testimonies or to answer a question if the national law of either Party so permits. On request of the Requesting Party, the Requested Party shall, pursuant to its national law, advise such person of the relevant provisions of the national law of both Parties. If the heard person claims to be entitled to such a refusal under the national law of the Requested Party, this Party shall determine it in accordance with its national law. If the person claims to be entitled to such a refusal under the national law of the Requesting Party, the Requested Party shall determine it based on written information received from the Requesting Party.

Article 17

Videoconference Hearing

1. The Requesting Party may request that a person present in the territory of the Requested Party be heard as a witness or an expert by means of a videoconference. The Parties may also, if they deem it appropriate, apply the provisions of this Article to videoconference hearing of suspects and accused persons if it is permitted by the national law of the Requested Party.
2. A request for a videoconference hearing shall include the name of the judicial authority and details of persons who are to participate in the hearing in the territory of the Requesting Party. In addition, Article 11 shall apply accordingly.
3. Where requested by either Party or the person to be heard, an interpreter shall assist in the hearing. The rules concerning the selection of an interpreter and their participation in the hearing shall be agreed upon directly by the Competent Authorities of both Parties.
4. A videoconference hearing shall be conducted directly by the judicial authority of the Requesting Party in the presence of the judicial authority of the Requested Party. The judicial authority of the Requested Party shall be responsible for confirming

- the identity of the heard person and ensuring compliance with the fundamental rules of the legal order of this Party during the hearing.
5. The provisions of Article 6, Article 14, Article 15, Article 16 (4), and Article 18 (6) shall apply accordingly to a videoconference hearing.
 6. On request of the Requesting Party, the competent judicial authority of the Requested Party shall draw up minutes from a videoconference hearing and shall transmit it in accordance with Article 8. The minutes shall include the following:
 - a) the date and place of the hearing,
 - b) the identity of the person heard, and the identity and role of other persons participating in the hearing on behalf of the Requested Party,
 - c) information on oath taken by and instructions given to the person heard,
 - d) the description of technical conditions of the hearing.
 7. The rules of bearing costs related to the execution of the request for videoconference hearing are specified in Article 25.

Article 18

Appearance in the Territory of the Requesting Party

1. If the Requesting Party requests the appearance in its territory of a person who is not in custody and who could not be heard under Article 17, the Requested Party shall serve a summons on this person. The Requesting Party shall indicate the extent to which the expenses related to the appearance of that person are to be covered.
2. The Requesting Party shall send to the Requested Party the request to serve the summons referred to in paragraph 1 within a reasonable period, but not later than sixty (60) days prior to the specified date for appearance.
3. If the summoned person agrees to appear in the territory of the Requesting Party, that Party shall use measures necessary to facilitate the appearance of that person and, if necessary, to ensure their safety.
4. The summoned person appearing in the territory of the Requesting Party shall not be prosecuted, detained or subjected to any restriction of personal liberty in the territory of that Party by reason of their acts that preceded that person's departure from the territory of the Requested Party, or on account of testimonies or statements given

by that person. Such person is not required to testify or give statements in any case other than specified in the request.

5. The provisions of paragraph 4 shall not apply if the person who appeared in the territory of the Requesting Party, despite having had an opportunity to do so within thirty (30) days from the date on which they were officially advised that their presence is no longer required, has nevertheless remained in that territory, or, having left, has voluntarily returned to that territory.
6. A person summoned to appear under this Article who does not appear in the territory of the Requesting Party may not be subjected to any sanction or measure of restraint in the territory of the Requested Party.

Article 19

Temporary Transfer of Persons in Custody

1. If the appearance in the territory of the Requesting Party of a person in custody in the territory of the Requested Party is necessary to provide evidence or assist in criminal proceedings and such person cannot be heard pursuant to Article 17, the Parties may agree on their temporary transfer.
2. The Requested Party shall temporarily transfer the person in custody to the Requesting Party only if:
 - a) that person has consented to the temporary transfer before a competent judicial authority,
 - b) the temporary transfer does not prolong the custody,
 - c) the Requesting Party has consented to compliance with the conditions specified by the Requested Party with regard to the custody or safety of the person to be temporarily transferred,
 - d) the temporary transfer would not interfere with any criminal proceedings pending in the territory of the Requested Party with the participation of the person in custody.
3. The request for the temporary transfer referred to in this Article shall contain information on a person or category of persons who will have custody over the temporarily transferred person, the location in which that person will remain in

the territory of the Requesting Party, and the anticipated date of return of that person to the territory of the Requested Party.

4. While on the territory of the Requesting Party, the temporarily transferred person shall remain in custody. The time spent in custody in the territory of the Requesting Party shall be credited towards the sentence served in the territory of the Requested Party.
5. As soon as the Requested Party has notified the Requesting Party that it is no longer necessary for the temporarily transferred person to be held in custody, that person shall be released and considered as a person summoned to appear in the territory of the Requesting Party.
6. The Requesting Party shall return the person temporarily transferred pursuant to this Article to the Requested Party within thirty (30) days from the date of arrival of that person in the territory of the Requesting Party or at such other date as may be agreed to by the Parties.
7. A person in custody who does not consent to provide evidence or to assist in criminal proceedings in the territory of the Requesting Party may not be subjected to any sanction or measure of restraint under the national law of either Party.

Article 20

Determining the Location or Identity of Persons or Location and Identification of Items

If the Requesting Party requests the determination of the location or identity of persons or location or identification of items, as well as proceeds or instrumentalities of crime, the Requested Party shall use its best efforts to obtain such information.

Article 21

Search and Seizure

1. The Requested Party shall execute a request for search, seizure and delivery of any item to the Requesting Party if the request contains the information justifying such an action under the national law of the Requested Party.
2. The Requested Party shall provide the Requesting Party, on its request, with the information on the outcome of the search, including identification, factual and legal status of the item seized, circumstances of the search and seizure, as well as on surveillance on the item.

3. The Requesting Party shall comply, insofar as practicable, with the requirements of the Requested Party concerning handling the seized item which is to be delivered to the Requesting Party.

Article 22

Proceeds and Instrumentalities of Crime

1. The Parties shall grant each other legal assistance in criminal matters in proceedings related to forfeiture, freezing or confiscation of proceeds and instrumentalities of crime.
2. The Requested Party shall transfer to the Requesting Party proceeds of crime as well as instrumentalities of crime in line with the rules and conditions provided for in its national law.
3. For the purpose of this Treaty, "proceeds of crime" shall mean any economic advantage and objects deriving, directly or indirectly, from a committed crime or property the value of which corresponds to that of such proceeds; while "instrumentalities of crime" shall mean any economic advantage and objects used or destined to be used to commit a crime.
4. The Requested Party shall, upon request, endeavor to ascertain whether any proceeds or instrumentalities of crime are located within its jurisdiction and shall notify the Requesting Party of the results of its inquiries. The Requesting Party shall also provide necessary information or any other ground indicating the existence of such proceeds or instrumentalities of crime in the jurisdiction of the Requested Party.
5. When, pursuant to paragraph 2, suspected proceeds and/or instrumentalities of crime are found, the Requested Party shall take such measures as permitted by its law to search, freeze, restrain and confiscate those suspected proceeds and/or instrumentalities of crime, pending a final determination in respect of those proceeds or instrumentalities of crime by a court of the Requesting Party.
6. The Requested Party in control of the confiscated or forfeited proceeds and/or instrumentalities of crime shall, in giving effect to the order of the court of the Requesting Party, take action on those proceeds and/or instrumentalities of crime in accordance with its laws. To the extent permitted by its laws, the Requested Party shall transfer confiscated or forfeited proceeds and/or instrumentalities of crime to the Requesting Party.

7. In the application of this Article, the rights of bona fide third party shall be respected under the laws of the Requested Party. Where there is a claim from a third party, the Requested Party shall represent the interests of the Requesting Party in seeking to retain the proceeds and/or instrumentalities of crime, to the extent permitted by its laws, until a final determination by a competent court in the Requesting Party.
8. In cases where national laws provide different rules concerning the freezing of property or forfeiture, in particular time limits or the Competent Authorities, the Requesting Party shall provide the necessary information to the Requested Party.

Article 23

Return of Items

Where requested by the Requested Party, the Requesting Party shall return as soon as possible the items delivered to it in the execution of a request hereunder, provided that the possession of such items by the Requesting Party is no longer needed for conducting the proceedings to which the request relates.

Article 24

Initiating Criminal Investigation upon Request

1. When one of the Parties is competent to initiate proceedings but deems it appropriate that the proceedings be carried out by the other Party, the Central Authority of the Requesting Party shall officially notify the Central Authority of the Requested Party of the facts of the case. If the Requested Party has jurisdiction in this regard, it shall submit the case to its Competent Authorities with a view to initiating criminal proceedings. Those authorities may initiate criminal proceedings in accordance with their respective laws.
2. The Central Authority of the Requested Party shall report on the action taken regarding the notification and transmit, as appropriate, a copy of the decision issued.

Article 25

Costs of Legal Assistance in Criminal Matters

1. The Requested Party shall pay all costs relating to the execution of the request that occurred on its territory, except for the following:
 - a) fees of experts, interpreters and translators,

- b) allowances and expenses related to the travel of persons summoned pursuant to Article 18,
 - c) cost related to temporary transfer of persons in custody pursuant to Article 19,
 - d) costs related to videoconference hearing referred to in Article 17.
2. The costs specified in paragraph 1 letters a, b, c and d shall be borne by the Requesting Party.
 3. The Parties may agree on the rules of covering costs other than provided in paragraphs 1 and 2.
 4. If the Requested Party believes that the execution of a request entails considerable costs, the Parties shall, prior to the execution of such a request, consult in order to determine the rules and conditions of executing such a request.

Article 26

Compatibility with Other International Treaties

1. Legal assistance in criminal matters and procedures provided for herein shall not restrict the possibility of either Party to provide such assistance to the other Party under the provisions of other international agreements to which they are parties.
2. This Treaty shall not release either Party from its obligations under other relevant international treaties.

Article 27

Consultations

1. The Central Authorities of the Parties shall, whenever they deem this appropriate, conduct consultations aiming at the most effective application of this Treaty. The Central Authorities may also agree on such practical measures as may be necessary to facilitate the application of this Treaty.
2. Any differences concerning the interpretation or application of this Treaty shall be resolved by the Central Authorities.

Article 28

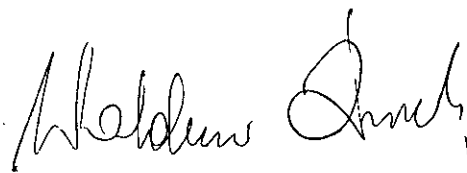
Entry into Force, Amendment, Scope of Application and Termination of the Treaty

1. The Parties shall inform each other by means of a notification on the completion of their internal procedures required for this Treaty to enter into force. The Treaty shall enter into force following thirty (30) days from the date of receiving the later of these notifications.
2. This Treaty is concluded for an indefinite term.
3. This Treaty may be amended with the consent of both Parties. Any amendments shall enter into force as specified in paragraph 1.
4. This Treaty shall apply to requests issued after the date of its entry in force even where such requests relate to crimes committed before that date.
5. Each Party may terminate this Treaty at any time by means of a notification. The termination shall become effective six (6) months after the date on which the other Party received the notification. The termination of this Treaty shall have no effects on pending proceedings.

IN WITNESS WHEREOF, the duly authorized Representatives of the Parties have signed this Treaty.

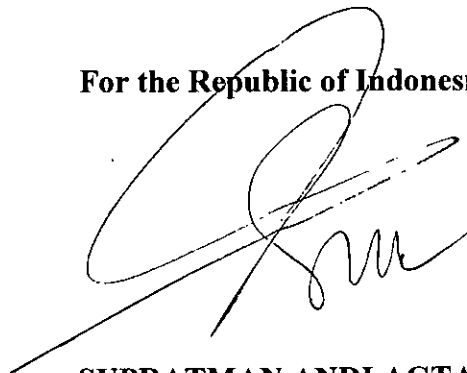
DONE in Warsaw on 13.09.2025 in two original texts, each in the Polish, Indonesian and English languages, all three texts being equally authentic. In the event of interpretational differences, the English text shall prevail.

For the Republic of Poland

WALDEMAR ŻUREK
MINISTER OF JUSTICE

For the Republic of Indonesia

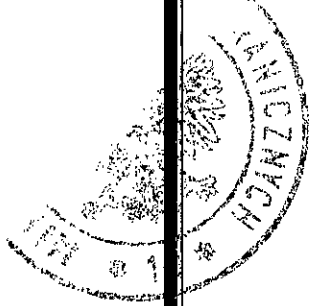
SUPRATMAN ANDI AGTAS
MINISTER OF LAW

Stwierdzam zgodność
fotokopii z oryginałem/~~odpisem~~

Warszawa dnia 23.09.2025r.

Juliusz Juchniewicz
Zastępca Dyrektora
DEPARTAMENT PRAWNO-TRAKTATOWY

PERJANJIAN
ANTARA
REPUBLIK POLANDIA
DAN
REPUBLIK INDONESIA
TENTANG BANTUAN HUKUM TIMBAL BALIK DALAM MASALAH PIDANA

Republik Polandia dan Republik Indonesia, yang selanjutnya disebut sebagai "Para Pihak";

BERKEINGINAN untuk mengembangkan kerja sama bantuan hukum timbal balik dalam masalah pidana dan bertujuan untuk mencegah tindak pidana dan menuntut pelaku tindak pidana, dengan dasar saling menghormati kedaulatan satu sama lain, persamaan, dan nilai bersama;

MEMUTUSKAN untuk menghormati hak asasi dan prinsip negara hukum;

MENIMBANG bahwa tujuan-tujuan tersebut dapat dicapai melalui perjanjian bilateral yang membentuk kerja sama bantuan hukum timbal balik dalam masalah pidana;

TELAH MENYETUJUI hal-hal sebagai berikut:

Pasal 1

Ruang Lingkup Bantuan

1. Para Pihak harus saling menyediakan bantuan atas permintaan dan berdasarkan ketentuan dalam perjanjian ini dan hukum nasional, bantuan hukum timbal balik dalam masalah pidana mengenai tindak pidana yang penuntutannya masuk dalam yurisdiksi Pihak Peminta saat mengajukan permintaan.
2. Untuk tujuan dari Perjanjian ini:
 - a) "Pihak Peminta" adalah Pihak yang mengajukan permintaan,
 - b) "Pihak Diminta" adalah Pihak yang mana permintaan ditujukan,
 - c) "Otoritas Berwenang" adalah otoritas yang diberi kewenangan secara sah oleh masing-masing Pihak untuk mengeluarkan atau melaksanakan permintaan bantuan hukum timbal balik.

Pasal 2

Pembatasan Pemberlakuan

1. Perjanjian ini tidak berlaku terhadap:
 - a) Ekstradisi terhadap orang,
 - b) Pemindahan narapidana untuk melaksanakan hukuman,
 - c) Pemindahan tuntutan pidana,
 - d) Pelaksanaan putusan pidana.
2. Tidak ada ketentuan dalam Perjanjian ini yang memberikan hak kepada salah satu Pihak untuk menerapkan yurisdiksi atau menjalankan fungsi yang menurut hukum nasionalnya secara eksklusif diperuntukan bagi aparat penegak hukum dari Pihak lain tersebut.

Pasal 3

Otoritas Pusat

1. Setiap Pihak harus menunjuk Otoritas Pusat atau Otoritas yang bertanggung jawab untuk mengirim, menerima dan meneruskan permintaan kepada aparat penegak hukum, termasuk melaksanakan fungsi lain yang dimiliki.

Untuk Republik Indonesia, Otoritas Pusat adalah Menteri Hukum. Untuk Republik Polandia, Otoritas Pusat adalah Menteri Kehakiman.
2. Untuk tujuan Perjanjian ini, Otoritas Pusat dari Para Pihak dapat saling berkomunikasi secara rutin menggunakan media komunikasi yang disetujui.

Pasal 4

Pertukaran Informasi

1. Otoritas Pusat dari salah satu Pihak harus memberikan kepada Otoritas Pusat Pihak lainnya, jika diminta, informasi mengenai undang-undang, termasuk teks instrumen hukum terkait, praktik yudisial, termasuk informasi catatan kriminal dan catatan orang yang ditahan mengenai kewarganegaraan Pihak lainnya.
2. Pihak Diminta harus menyediakan kepada Pihak Peminta salinan dokumen, atau informasi dari otoritas publik yang berdasarkan ketentuan peraturan perundang-undangan merupakan informasi yang terbuka untuk umum.
3. Pihak Diminta dapat, sesuai dengan ketentuan hukum nasional, menyediakan Pihak Peminta informasi, dokumen dan objek lain yang berada dalam penguasaan otoritas publik yang tidak terbuka untuk umum.

Pasal 5

Penggunaan Alat Komunikasi Elektronik

Untuk tujuan pelaksanaan Perjanjian ini, Para Pihak dapat menyetujui penggunaan alat komunikasi elektronik sesuai dengan ketentuan hukum nasional, khususnya untuk memperoleh bukti dari saksi, korban, tersangka, terdakwa atau ahli.

Pasal 6

Kerahasiaan dan Pembatasan Penggunaan

1. Tanpa persetujuan Pihak Diminta, Pihak Peminta tidak dapat mengungkapkan atau menggunakan, untuk tujuan selain sebagaimana yang tercantum dalam permintaan, informasi atau dokumen yang dikirim.
2. Pihak Diminta dapat, setelah berkonsultasi dengan Pihak Peminta, meminta agar informasi dan dokumen yang dikirim atau sumbernya untuk dijaga kerahasiaannya atau diungkap atau digunakan hanya untuk ketentuan yang disebutkan secara khusus.
3. Pihak Diminta harus menjamin, sebagaimana tercantum pada permintaan, kerahasiaan permintaan, isi, lampiran dokumen dan tindakan yang diperlukan sebagaimana permintaan, kecuali ketika pengungkapan terhadap hal dimaksud diperlukan untuk melaksanakan permintaan.
4. Jika permintaan tidak dapat dilaksanakan tanpa melanggar kerahasiaan tersebut, Otoritas Pusat Pihak Diminta harus memberitahukan kepada Otoritas Pusat Pihak Peminta, yang kemudian harus memutuskan apakah permintaan tetap harus dilaksanakan atau tidak.

Pasal 7

Perlindungan Data Pribadi

1. Data pribadi yang dikirimkan berdasarkan Perjanjian ini hanya digunakan untuk tujuan data itu dikirim dan tunduk pada persyaratan yang ditentukan Pihak pengirim data. Penggunaan data untuk tujuan lain harus berdasarkan persetujuan Pihak pengirim data.
2. Ketentuan berikut berlaku untuk pengiriman dan penggunaan data pribadi untuk tujuan permintaan bantuan berdasarkan Perjanjian ini:
 - a) Hanya data yang berkaitan dengan permintaan yang dikirimkan kepada Otoritas Berwenang Pihak Peminta,

- b) Atas permintaan, Pihak yang menerima data harus memberitahu Pihak pengirim data mengenai penggunaan data tersebut dan hasil yang diperoleh darinya,
 - c) Jika menurut Pihak pengirim data yang dikirimkan adalah data yang salah atau data yang seharusnya tidak dikirim, Pihak pengirim wajib memberitahukan sesegera mungkin kepada Pihak penerima data; Pihak yang menerima data harus sesegera mungkin memperbaiki kesalahan itu atau memusnahkan data tersebut,
 - d) Para Pihak harus menyimpan catatan yang mudah diakses mengenai pengiriman dan penerimaan data,
 - e) Pemindahan data pribadi lebih lanjut hanya diperbolehkan sesuai dengan peraturan perundang-undangan nasional dan dengan persetujuan terlebih dahulu dari Pihak pengirim,
 - f) Data terkirim yang tidak lagi digunakan untuk tujuan yang diizinkan berdasarkan Perjanjian, harus segera dimusnahkan, atau dilakukan tindakan lain yang sesuai dengan hukum nasional demi memulihkan hak orang yang terdampak.
3. Para Pihak harus menjaga data pribadi dari kehilangan akibat ketidaksengajaan, penghancuran atau modifikasi yang tidak disengaja atau tanpa izin, akses yang tidak sah, penggunaan atau pengungkapan tanpa izin, atau penyalahgunaan lainnya.
4. Para Pihak harus menjamin hak-hak orang terdampak akibat pengiriman data berdasarkan Perjanjian ini terkait dengan informasi dan akses data mengenai dirinya, perbaikan atau penghapusan data atau pembatasan pemrosesan data tersebut dalam kasus terkait, dan upaya peradilan yang efektif atas permintaan orang yang bersangkutan dalam kaitannya dengan pengiriman atau penggunaan informasi.
5. Para Pihak dapat membatasi seluruh atau sebagian hak orang yang bersangkutan berkaitan dengan informasi dan akses terhadap data, termasuk informasi terkait penolakan perbaikan atau penghapusan data pribadi atau pembatasan pemrosesan, jika hal ini merupakan tindakan yang diperlukan dan proporsional untuk mempertimbangkan kepentingan yang sah sehingga dapat melindungi publik dan keamanan nasional, melindungi hak kebebasan orang lain, menghindari terhambatnya proses penyelidikan, penyidikan atau proses persidangan, atau menghindari terhambatnya tindakan pencegahan, pendeteksian, penyelidikan, penyidikan atau penuntutan tindak pidana atau pelaksanaan putusan pidana.

Pasal 8

Bahasa, Tata Cara Pengiriman dan Otentikasi

1. Permintaan yang dibuat berdasarkan Perjanjian ini, beserta tanggapan dan dokumen lampirannya, harus diajukan secara tertulis bersama dengan terjemahan Bahasa Inggris, dan dikirimkan oleh Otoritas Pusat.
2. Dalam kasus mendesak, permintaan, tanggapan dan dokumen dapat dikirimkan antar Otoritas Pusat menggunakan alat komunikasi elektronik yang dapat mengkonfirmasi otentikasi dan salinan dalam bentuk tertulis. Dalam hal tersebut, Pihak Peminta dalam waktu 30 (tiga puluh) hari mengirimkan kepada Pihak Diminta permintaan, tanggapan dan dokumen sebagaimana pada ayat 1.
3. Semua dokumen, salinan, pernyataan dan materi lain yang dikirimkan berdasarkan Perjanjian ini dikecualikan dari persyaratan legalisasi, autentikasi dan persyaratan lain selain tanda tangan atau setara dengan Otoritas Pusat atau Otoritas Berwenang atau Otoritas lainnya berdasarkan hukum nasional Pihak Peminta.
4. Dokumen, catatan, pernyataan dan materi lainnya yang dikirimkan oleh Otoritas Pusat Pihak Diminta harus dianggap sebagai bukti tanpa perlu justifikasi atau bukti autentisitas.

Pasal 9

Jenis Bantuan

1. Bantuan hukum dalam masalah pidana meliputi:
 - a) Mencari lokasi atau identitas orang atau lokasi atau mengidentifikasi barang, yang diketahui oleh Pihak Peminta,
 - b) Pelaksanaan permintaan untuk penggeledahan, inspeksi atau penyitaan barang,
 - c) Penyediaan dokumen, termasuk surat panggilan,
 - d) Memberikan informasi, dokumen, berkas, catatan dan barang bukti lain,
 - e) Mengambil keterangan atau pernyataan dari orang, termasuk melalui konferensi video, dan mendapatkan bukti dari orang tersebut,
 - f) Fasilitasi untuk menghadirkan orang yang dipanggil dan kehadiran mereka dalam proses hukum,
 - g) Pemindahan sementara orang yang ditahan untuk memberikan bukti atau membantu proses hukum pada wilayah Pihak Peminta,

- h) Bantuan hukum dalam masalah pidana pada proses hukum yang berkaitan dengan perampasan, pembekuan atau perampasan hasil kejahatan atau sarana untuk melakukan tindak pidana,
 - i) Memulai proses hukum berdasarkan permintaan,
 - j) Bentuk lain dari bantuan hukum dalam masalah pidana yang diizinkan berdasarkan hukum nasional Pihak Diminta.
2. Bantuan hukum dapat juga diberikan berkaitan dengan proses hukum terkait tindak pidana perpajakan, bea, perdagangan valuta asing atau pengawasan pemindahan modal, atau keuangan.
 3. Ketentuan dalam Perjanjian ini tidak memberikan hak bagi orang pribadi untuk memperoleh, menekan atau mengecualikan bukti atau untuk menghalangi pelaksanaan permintaan.

Pasal 10

Prinsip Proporsionalitas

1. Otoritas Berwenang dalam mengajukan permintaan dan Otoritas Pusat dari Pihak Peminta harus menilai apakah setiap kasus yang diajukan permintaan diperlukan dan proporsional untuk tujuan proses hukum.
2. Dalam hal Otoritas Pusat Pihak Diminta meyakini bahwa ketentuan sebagaimana ayat 1 tidak dipenuhi, hal tersebut dapat dikonsultasikan dengan Otoritas Pusat Pihak Peminta mengenai pelaksanaan permintaan tersebut. Setelah konsultasi dilakukan, permintaan dapat ditarik kembali atau dilaksanakan berdasarkan ketentuan Pasal 12 ayat (2).

Pasal 11

Permintaan

1. Permintaan bantuan harus memuat hal-hal sebagai berikut:
 - a) Nama otoritas penegak hukum yang mengajukan permintaan,
 - b) Tujuan permintaan dan deskripsi bukti, informasi atau jenis bantuan hukum dalam masalah pidana yang diminta,
 - c) Deskripsi mengenai tindak pidana, status terkini, ringkasan dari fakta dan hukum terkait, termasuk informasi ancaman pidana yang dijatuhkan bagi jenis tindak pidana yang dimintakan bantuan,
 - d) Persyaratan khusus mengenai kerahasiaan dari permintaan dan alasan permintaan kerahasiaan,
 - e) Informasi bahwa penuntutan dari tindak pidana yang dimintakan tidak daluwarsa

- f) Informasi mengenai batas waktu, jika ada, di dalam permintaan harus dilaksanakan.
2. Sepanjang diperlukan untuk pelaksanaannya, permintaan tersebut juga harus memuat hal-hal sebagai berikut:
- a) Informasi mengenai keadaan yang mengindikasikan bahwa orang atau barang yang terkait dengan permintaan berada di bawah yurisdiksi Pihak Diminta,
 - b) Informasi mengenai identitas, kewarganegaraan dan lokasi orang yang diminta menyediakan bukti,
 - c) Informasi mengenai identitas dan lokasi dari orang yang mana bantuan dipenuhi, status orang tersebut dalam kasus pidana, dan cara bantuan tersebut dipenuhi,
 - d) Deskripsi mengenai prosedur atau persyaratan khusus yang dibutuhkan Pihak Peminta untuk ditindaklanjuti atau dipenuhi, serta alasan permintaan tersebut,
 - e) Deskripsi mengenai cara pengambilan dan perekaman keterangan atau pernyataan, serta informasi tentang ketentuan hukum nasional terkait dari Pihak Peminta mengenai hak dari orang yang akan dimintai keterangan untuk menolak memberikan keterangan atau menjawab pertanyaan,
 - f) Indikasi apakah keterangan atau bukti lain akan diberikan di bawah sumpah atau memerlukan konfirmasi,
 - g) Daftar pertanyaan yang akan ditanyakan kepada orang atau informasi mengenai keadaan yang berkaitan dengan orang yang akan dimintai keterangan,
 - h) Deskripsi mengenai dokumen, berkas, catatan atau bukti lain yang dibutuhkan, informasi mengenai orang yang akan dimintai keterangan, kecuali disepakati lain, cara pengambilan dokumen, berkas, catatan atau bukti lain yang akan diperoleh atau konfirmasi mengenai autentisitas,
 - i) Deskripsi mengenai properti, aset atau barang yang berkaitan dengan permintaan, bersamaan dengan indikasi lokasi benda tersebut,
 - j) Segala keputusan mengenai bantuan timbal balik dalam masalah pidana yang diajukan oleh aparat penegak hukum berdasarkan hukum nasional Pihak Peminta, termasuk informasi dapat dilakukannya upaya hukum atau putusan tersebut telah berkekuatan hukum tetap,
 - k) Daftar informasi identitas dan jabatan lengkap mengenai orang yang berwenang untuk melaksanakan permintaan,
 - l) Indikasi lokasi dan deskripsi dari orang atau tempat yang akan digeledah dan barang yang akan disita atau dirampas,

- m) Informasi mengenai tunjangan atau penggantian biaya bagi orang yang diminta untuk hadir menyerahkan bukti di negara Pihak Peminta,
 - n) Informasi lainnya yang dirasa perlu dalam pelaksanaan permintaan.
3. Jika permintaan tidak berisi informasi yang cukup untuk dilaksanakan atau belum disusun atau dikirim berdasarkan Perjanjian ini, Pihak Diminta dapat menghubungi Pihak Peminta untuk memberikan informasi yang masih diperlukan atau menyusun atau mengirimkan permintaan sesuai dengan Perjanjian ini, dengan batas waktu tidak melebihi 60 (enam puluh) hari. Jika hal yang dimintakan tidak dapat dipenuhi oleh Pihak Peminta dalam batas waktu tersebut maka permintaan dianggap dicabut.

Pasal 12

Dasar Penolakan Pemberian Bantuan Hukum dalam Masalah Pidana

1. Bantuan hukum dalam masalah pidana harus ditolak jika:
 - a) Pihak Diminta beranggapan bahwa pelaksanaan permintaan dapat mengganggu kedaulatan, keamanan atau ketertiban umum atau kepentingan nasional,
 - b) Permintaan menyangkut kejahatan politik; untuk tujuan tersebut, tindak pidana berikut ini tidak dianggap sebagai tindak pidana politik:
 - i. Untuk Republik Polandia: kejahatan terhadap kepala negara atau anggota keluarganya,
 - ii. Untuk Republik Indonesia: pembunuhan atau percobaan pembunuhan terhadap kepala negara atau kepala pemerintahan,
 - iii. tindak pidana yang dimana kedua Pihak tunduk berdasarkan perjanjian internasional, untuk menyerahkan orang yang melakukan tindak pidana atau menyerahkan kasus tersebut kepada otoritas berwenang untuk memutuskan apakah akan dilakukan proses hukum,
 - iv. kejahatan terorisme.
 - c) Permintaan menyangkut tindak pidana militer yang bukan merupakan tindak pidana dalam pidana umum,
 - d) Apabila terdapat alasan yang cukup untuk mempertimbangkan bahwa permintaan untuk menyelidiki, menyidik, menuntut, menyidangkan atau menghukum orang karena alasan ras, jenis kelamin, usia, disabilitas, agama, kewarganegaraan, etnis atau asal sosial, kekayaan, kelahiran atau status lain yang berkaitan dengan politik atau pandangan lain, atau jika pelaksanaan permintaan orang tersebut dapat diperlakukan tidak adil karena alasan-alasan tersebut
 - e) Permintaan mengenai proses pembedaan yang mana orang tersebut telah

dinyatakan bersalah berdasarkan putusan berkekuatan hukum tetap, dibebaskan, telah diberikan

amnesti atau pengampunan, atau telah menjalankan pidana yang dijatuhkan atas perbuatannya tersebut.

2. Sebelum menolak pemberian bantuan hukum dalam masalah pidana berdasarkan Pasal ini, Para Pihak harus mengkonsultasikan hal tersebut dengan mempertimbangkan apakah bantuan tersebut dapat diberikan dengan beberapa ketentuan dan kondisi yang dipandang perlu oleh Pihak Diminta. Jika Pihak Peminta setuju atas ketentuan atau kondisi tersebut, maka Pihak Peminta harus memenuhinya.
3. Jika Pihak Diminta menolak bantuan hukum dalam masalah pidana, Pihak Diminta harus memberitahukan alasan penolakannya kepada Pihak Peminta sesegera mungkin.

Pasal 13

Dasar Opsional Penolakan Bantuan Hukum Timbal Balik dalam Masalah Pidana

1. Bantuan hukum dalam masalah pidana dapat ditolak jika:
 - a) Tindak pidana yang menjadi dasar permintaan bantuan hukum bukan merupakan suatu tindak pidana menurut hukum nasional Pihak Diminta atau tidak akan dianggap sebagai tindak pidana jika perbuatan tersebut dilakukan di wilayah Pihak Diminta,
 - b) Tindak pidana yang menjadi dasar permintaan bantuan hukum dilakukan oleh orang yang menurut hukum nasional Pihak Diminta tidak dapat dimintai pertanggungjawaban pidana karena usianya,
 - c) Tindak pidana yang menjadi dasar permintaan bantuan hukum menurut hukum nasional Pihak Diminta, merupakan tindak pidana yang diancam hukuman mati atau hukuman lain yang tidak dikenal dalam hukum Pihak Diminta dan Pihak tersebut belum memberikan jaminan yang memadai bahwa hukuman tersebut tidak akan dijatuhkan atau, jika dijatuhkan, tidak akan dilaksanakan,
 - d) Bantuan hukum yang diminta dapat menimbulkan beban yang berlebihan bagi sumber daya Pihak Diminta dan Pihak Peminta menolak untuk menanggungnya. Pasal 25 ayat (3) berlaku.
2. Bantuan hukum dalam masalah pidana tidak dapat ditolak hanya dengan alasan kerahasiaan bank atau lembaga keuangan sejenis.
3. Pasal 12 ayat (2) dan Pasal 12 ayat (3) harus berlaku sebagaimana mestinya.

Pasal 14

Pelaksanaan Permintaan

1. Pihak Diminta harus segera melaksanakan permintaan bantuan hukum sesuai dengan hukum nasional Pihak Diminta dan sepanjang diizinkan oleh hukum tersebut, dengan tata cara yang ditentukan oleh Pihak Peminta.
2. Jika pelaksanaan dari permintaan dapat menghalangi proses pemidanaan yang sedang berjalan di Pihak Diminta, Pihak tersebut dapat menunda pelaksanaan. Pasal 12 ayat (2) dan Pasal 12 ayat (3) berlaku sesuai dengan ketentuan tersebut.
3. Otoritas Pusat Pihak Diminta harus menanggapi pertanyaan dari Otoritas Pusat Pihak Peminta terkait perkembangan pelaksanaan permintaan.
4. Otoritas Pusat Pihak Diminta harus segera memberitahukan Otoritas Pusat Pihak Peminta mengenai hasil dari pelaksanaan permintaan. Jika pelaksanaan permintaan tertunda, Otoritas Pusat Pihak Diminta harus segera menginformasikan alasan penundaannya kepada Otoritas Pusat Pihak Peminta.
5. Informasi tentang rekening bank dan lembaga keuangan sejenis, serta transaksi terkait harus diberikan sesuai dengan hukum nasional Pihak Diminta.

Pasal 15

Penyampaian Dokumen

1. Pihak Diminta harus memenuhi permintaan penyampaian dokumen yang dikirimkan kepadanya untuk tujuan penyampaian dokumen tersebut oleh Pihak Pemintaan.
2. Setelah dokumen disampaikan, Pihak Diminta harus menyediakan Pihak Peminta bukti tanda terima penyampaian dokumen yang memuat tanda tangan atau cap dari otoritas yang melakukan penyerahan, beserta tanggal, waktu, tempat dan cara penyampaiannya, serta tanda tangan pihak yang menerima dokumen.
3. Pihak Peminta harus mengirimkan permintaan untuk menyampaikan dokumen berkenaan dengan tanggapan atau kehadiran di wilayah Pihak Peminta dalam jangka waktu 60 (enam puluh) hari sebelum tanggapan atau kehadiran yang telah dijadwalkan.
4. Pihak Diminta harus segera memberitahukan Pihak Peminta jika penyampaian dokumen tidak dapat dilakukan disertai dengan alasannya.

Pasal 16

Pengambilan Bukti

1. Pihak Diminta harus mengambil keterangan saksi atau pernyataan dari orang, termasuk saksi, korban, terdakwa, tersangka, atau ahli dan harus memperoleh dokumen, berkas, kutipan catatan, dan bukti lain yang dinyatakan dalam permintaan dan harus mengirimkannya kepada Pihak Peminta.
2. Atas permintaan Pihak Peminta, Pihak Diminta harus memberikan pemberitahuan terlebih dahulu mengenai tanggal dan tempat pengambilan bukti berdasarkan Pasal ini.
3. Pihak Diminta dapat memperbolehkan pejabat berwenang yang tercantum dalam permintaan untuk berpartisipasi pada saat pelaksanaan permintaan. Sepanjang diperbolehkan oleh hukum nasionalnya, Pihak Diminta harus memperbolehkan pejabat berwenang untuk mengajukan pertanyaan yang akan diajukan oleh aparat penegak hukum yang berwenang Pihak Diminta, serta membuat transkrip verbatim yang tidak dapat menggantikan laporan resmi.
4. Seseorang yang akan dimintai keterangan dapat menolak untuk memberikan pernyataan atau kesaksian, atau menolak menjawab pertanyaan, jika hukum nasional salah satu Pihak mengizinkan. Atas permintaan Pihak Peminta, Pihak Diminta harus, sesuai hukum nasionalnya, memberitahukan kepada orang tersebut mengenai ketentuan hukum nasional yang relevan dari kedua Pihak. Jika yang akan dimintai keterangan mengklaim hak penolakan berdasarkan hukum nasional Pihak Diminta, maka Pihak Diminta harus menentukannya sesuai dengan hukum nasionalnya sendiri. Jika orang tersebut mengklaim penolakan didasarkan pada hukum nasional Pihak Peminta, Pihak Diminta harus menentukannya berdasarkan informasi tertulis yang diterima dari Pihak Peminta.

Pasal 17

Sidang Konferensi Video

1. Pihak Peminta dapat meminta agar seseorang di wilayah Pihak Diminta dihadirkan sebagai saksi atau ahli melalui konferensi video. Para Pihak juga dapat menerapkan ketentuan pasal ini untuk sidang konferensi video terhadap tersangka dan terdakwa, jika dianggap perlu dan diizinkan oleh hukum nasional Pihak Diminta.
2. Permintaan untuk sidang melalui konferensi video harus mencantumkan nama aparat penegak hukum dan rincian orang-orang yang akan berpartisipasi dalam

sidang di wilayah Pihak Peminta. Selain itu, Pasal 11 harus berlaku sebagaimana mestinya.

3. Apabila diminta oleh salah satu Pihak agar alasan yang akan disampaikan dalam sidang didengar, seorang interpreter harus membantu dalam sidang. Aturan mengenai pemilihan seorang interpreter dan partisipasinya dalam sidang harus disepakati secara langsung oleh Otoritas Berwenang dari kedua Pihak.
4. Sidang melalui konferensi video dilaksanakan secara langsung oleh aparat penegak hukum Pihak Peminta di hadapan aparat penegak hukum Pihak Diminta. Aparat penegak hukum Pihak Diminta harus bertanggung jawab untuk memastikan identitas orang yang dimintai keterangan dan memastikan kepatuhan terhadap aturan dasar sistem hukum Pihak tersebut selama sidang.
5. Ketentuan Pasal 6, Pasal 14, Pasal 15, Pasal 16 ayat (4), dan Pasal 18 ayat (6) berlaku terhadap sidang melalui konferensi video.
6. Atas permintaan Pihak Peminta, aparat penegak hukum yang berwenang dari Pihak Diminta harus menyusun notula dari sidang konferensi video dan harus mengirimkannya sesuai dengan Pasal 8. Notula tersebut harus mencakup hal-hal berikut:
 - a) Tanggal dan tempat persidangan,
 - b) Identitas orang yang dimintai keterangan, serta identitas dan peran orang lain yang ikut serta dalam sidang atas nama Pihak Diminta,
 - c) Informasi mengenai sumpah yang diambil dan instruksi yang diberikan kepada orang yang dimintai keterangan,
 - d) Deskripsi kondisi teknis persidangan.
7. Aturan mengenai pembiayaan yang terkait dengan pelaksanaan permintaan sidang melalui konferensi video sebagaimana diatur dalam Pasal 25.

Pasal 18

Kehadiran di Wilayah Pihak Peminta

1. Jika Pihak Peminta meminta kehadiran di wilayahnya orang yang tidak sedang ditahan dan yang tidak dapat didengar kesaksiannya berdasarkan Pasal 17, Pihak Diminta harus menyampaikan surat panggilan kepada orang tersebut. Pihak Peminta harus menyatakan sejauh mana biaya yang berkaitan dengan kehadiran orang tersebut akan ditanggung.
2. Pihak Peminta wajib mengirimkan kepada Pihak Diminta permintaan untuk menyampaikan surat panggilan sebagaimana dimaksud dalam ayat 1 dalam jangka

waktu yang wajar, namun tidak lebih dari 60 (enam puluh) hari sebelum tanggal yang ditentukan untuk hadir.

3. Jika orang yang dipanggil setuju untuk hadir di wilayah Pihak Peminta, Pihak tersebut harus mengambil langkah yang diperlukan untuk memfasilitasi kehadiran orang tersebut dan, jika diperlukan, menjamin keselamatannya.
4. Orang yang dipanggil dan hadir di wilayah Pihak Peminta tidak boleh dituntut, ditahan atau dikenakan pembatasan kebebasan pribadi apapun di wilayah Pihak tersebut karena tindakan yang dilakukan sebelum kepergian orang tersebut dari wilayah Pihak Diminta.
5. Ketentuan ayat 4 tidak berlaku jika orang yang hadir di wilayah Pihak Peminta, meskipun telah memperoleh kesempatan untuk meninggalkan wilayah tersebut dalam waktu 30 (tiga puluh) hari sejak tanggal yang diberitahukan secara resmi bahwa kehadiran mereka sudah tidak diperlukan lagi, namun tetap berada di wilayah tersebut, atau, setelah meninggalkan wilayah tersebut, secara sukarela kembali ke wilayah tersebut.
6. Orang yang dipanggil untuk hadir berdasarkan Pasal ini namun tidak hadir di wilayah Pihak Peminta tidak dapat dikenakan sanksi atau langkah pembatasan apa pun di wilayah Pihak Diminta.

Pasal 19

Pemindahan Sementara Orang yang Ditahan

1. Jika kehadiran orang yang ditahan di wilayah Pihak Peminta diperlukan untuk menyediakan kesaksian atau membantu proses peradilan pidana dan orang tersebut tidak dapat didengar kesaksiannya berdasarkan Pasal 17, Para Pihak dapat menyepakati pemindahan sementara mereka.
2. Pihak Diminta harus memindahkan sementara orang yang ditahan kepada Pihak Peminta hanya jika:
 - a) Orang tersebut telah menyetujui pemindahan sementara di hadapan aparat penegak hukum yang berwenang,
 - b) Pemindahan sementara tidak memperpanjang masa penahanan,
 - c) Pihak Peminta telah menyetujui untuk mematuhi ketentuan yang ditetapkan oleh Pihak Diminta mengenai penahanan atau keselamatan orang yang akan dipindahkan sementara,

- d) Pemindahan sementara tidak akan mengganggu proses hukum pidana apapun yang sedang berlangsung di wilayah Pihak Diminta yang melibatkan orang tersebut.
3. Permintaan pemindahan sementara sebagaimana dimaksud dalam Pasal ini harus memuat informasi tentang orang atau kategori orang yang akan bertanggung jawab atas orang yang dipindahkan sementara tersebut, lokasi di mana orang tersebut akan berada di wilayah Pihak Peminta, dan perkiraan tanggal kembalinya orang tersebut ke wilayah Pihak Diminta.
 4. Selama berada di wilayah Pihak Peminta, orang yang dipindahkan sementara harus tetap berada dalam tahanan. Masa penahanan yang dijalani di wilayah Pihak Peminta tetap diperhitungkan sebagai bagian dari hukuman yang dijalani di wilayah Pihak Diminta.
 5. Segera setelah Pihak Diminta memberitahukan Pihak Peminta bahwa penahanan terhadap orang yang dipindahkan sementara tidak lagi diperlukan, orang tersebut harus dibebaskan dan dianggap sebagai orang yang telah dipanggil untuk hadir di wilayah Pihak Peminta.
 6. Pihak Peminta harus mengembalikan orang yang dipindahkan sementara tersebut sebagaimana dimaksud dalam Pasal ini kepada Pihak Diminta dalam jangka waktu 30 (tiga puluh) hari sejak tanggal kedatangan orang tersebut di wilayah Pihak Peminta atau pada tanggal lain yang disepakati oleh Para Pihak.
 7. Seseorang yang berada dalam tahanan yang tidak memberikan persetujuannya untuk memberikan kesaksian atau membantu dalam proses hukum pidana di wilayah Pihak Peminta tidak dapat dikenakan sanksi atau langkah pembatasan apapun berdasarkan hukum nasional dari salah satu Pihak.

Pasal 20

Menentukan Lokasi atau Identitas Orang atau Lokasi dan Identifikasi Barang

Jika Pihak Peminta meminta penentuan lokasi atau identitas seseorang atau lokasi atau mengidentifikasi barang, serta hasil atau sarana tindak pidana, Pihak Peminta harus menggunakan upaya terbaiknya untuk memperoleh informasi tersebut.

Pasal 21

Pengeledahan dan Penyitaan

1. Pihak Diminta harus melaksanakan permintaan pengeledahan, penyitaan, dan penyerahan barang apapun kepada Pihak Peminta sepanjang permintaan tersebut memuat informasi yang membenarkan tindakan tersebut berdasarkan hukum nasional negara Pihak Diminta.

2. Pihak Diminta harus menyediakan kepada Pihak Peminta, atas permintaannya, informasi mengenai hasil penggeledahan, termasuk identifikasi, status faktual dan hukum dari barang yang disita, keadaan penggeledahan dan penyitaan, serta pengawasan terhadap barang tersebut.
3. Pihak Peminta harus mematuhi, sejauh dapat dilaksanakan, persyaratan Pihak Diminta mengenai penanganan barang sitaan yang akan diserahkan kepada Pihak Peminta.

Pasal 22

Hasil dan Sarana Tindak Pidana

1. Para Pihak harus memberikan bantuan hukum satu sama lain dalam masalah pidana dalam proses hukum yang berkaitan dengan perampasan, pembekuan, atau penyitaan hasil dan sarana tindak pidana.
2. Pihak Diminta harus menyerahkan kepada Pihak Peminta hasil tindak pidana serta sarana tindak pidana sejalan dengan ketentuan dan syarat yang ditentukan dalam hukum nasionalnya.
3. Untuk tujuan Perjanjian ini, "hasil tindak pidana" berarti setiap keuntungan ekonomi dan benda yang, secara langsung maupun tidak langsung, berasal dari suatu tindak pidana yang telah dilakukan, atau harta kekayaan yang nilai ekonominya setara dengan hasil tersebut atau uang pengganti; sedangkan "sarana tindak pidana" berarti setiap keuntungan ekonomi dan benda yang digunakan atau yang ditujukan untuk digunakan dalam melakukan suatu tindak pidana.
4. Pihak Diminta, atas permintaan, harus berupaya untuk memastikan apakah terdapat hasil atau sarana tindak pidana yang berada dalam wilayah yurisdiksinya dan harus memberitahukan hasil pemeriksaannya kepada Pihak Peminta. Pihak Peminta juga harus menyediakan informasi yang diperlukan atau dasar lain yang menunjukkan adanya hasil atau sarana tindak pidana di wilayah yurisdiksi Pihak Diminta.
5. Apabila, sebagaimana dimaksud dalam ayat 2, diduga ditemukan hasil dan/atau sarana tindak pidana, Pihak Diminta akan mengambil langkah sebagaimana diizinkan menurut hukum nasionalnya untuk menggeledah, membekukan, menyita, dan merampas hasil dan/atau sarana tindak pidana tersebut, sambil menunggu penetapan atau putusan akhir terhadap hasil atau sarana tindak pidana tersebut oleh pengadilan Pihak Peminta.
6. Pihak Diminta yang menguasai hasil dan/atau sarana tindak pidana yang telah dirampas, dalam mengerjakan perintah pengadilan Pihak Peminta, harus

mengambil tindakan terhadap hasil dan/atau sarana tindak pidana tersebut sesuai dengan hukum nasionalnya. Sejauh diizinkan oleh hukum nasionalnya, Pihak Diminta harus menyerahkan hasil dan/atau sarana tindak pidana yang telah dirampas tersebut kepada Pihak Peminta.

7. Dalam pemberlakuan Pasal ini, hak pihak ketiga yang beritikad baik harus dihormati sesuai hukum yang berlaku di Pihak Diminta. Apabila terdapat klaim dari pihak ketiga, Pihak Diminta harus mewakili kepentingan Pihak Peminta dalam upaya mempertahankan hasil dan/atau sarana tindak pidana tersebut, sejauh diizinkan oleh hukum nasionalnya, hingga terdapat penetapan atau putusan akhir dari pengadilan yang berwenang di Pihak Peminta.
8. Dalam kasus hukum nasional menentukan aturan yang berbeda mengenai pembekuan aset atau perampasan, khususnya terkait batas waktu atau Otoritas Berwenang, Pihak Peminta harus menyediakan informasi yang diperlukan kepada Pihak Diminta.

Pasal 23

Pengembalian Barang

Apabila diminta oleh Pihak Diminta, Pihak Peminta harus mengembalikan sesegera mungkin barang-barang yang telah diserahkan kepadanya dalam pelaksanaan suatu permintaan berdasarkan ketentuan ini, dengan ketentuan bahwa kepemilikan atas barang-barang tersebut oleh Pihak Peminta tidak lagi diperlukan untuk menyelenggarakan proses hukum yang terkait dengan permintaan tersebut.

Pasal 24

Memulai Penyelidikan atau Penyidikan atas Permintaan

1. Apabila salah satu Pihak berwenang untuk memulai proses hukum pidana tetapi menganggap lebih tepat apabila proses hukum tersebut dijalankan oleh Pihak lainnya, Otoritas Pusat dari Pihak Peminta wajib secara resmi memberitahukan Otoritas Pusat dari Pihak Diminta mengenai fakta-fakta dalam kasus tersebut. Jika Pihak Diminta memiliki yurisdiksi dalam hal ini, maka ia harus menyampaikan kasus tersebut kepada Otoritas Berwenang dengan maksud untuk memulai proses hukum pidana. Otoritas tersebut dapat memulai proses hukum pidana sesuai dengan hukum yang berlaku di yurisdiksi masing-masing.
2. Otoritas Pusat dari Pihak Diminta harus melaporkan tindakan yang telah diambil terkait pemberitahuan tersebut dan, jika perlu, mengirimkan salinan keputusan yang telah dikeluarkan.

Pasal 25

Biaya Bantuan Hukum dalam Masalah Pidana

1. Pihak Diminta harus menanggung semua biaya yang berhubungan dengan pelaksanaan permintaan yang terjadi di wilayahnya, kecuali untuk hal-hal berikut:
 - a. biaya ahli, juru bahasa, dan penerjemah,
 - b. tunjangan dan biaya yang berkaitan dengan perjalanan orang-orang yang dipanggil menurut Pasal 18,
 - c. biaya yang berkaitan dengan pemindahan sementara orang yang ditahan menurut Pasal 19,
 - d. biaya yang terkait dengan sidang melalui konferensi video sebagaimana disebut dalam Pasal 17.
2. Biaya-biaya yang disebutkan dalam ayat 1 huruf a, b, c, dan d harus ditanggung oleh Pihak Peminta.
3. Para Pihak dapat menyepakati aturan mengenai pembiayaan selain yang diatur dalam ayat 1 dan 2.
4. Jika Pihak Diminta meyakini bahwa pelaksanaan suatu permintaan akan menimbulkan biaya yang besar, Para Pihak harus berkonsultasi terlebih dahulu sebelum pelaksanaan permintaan tersebut untuk menentukan ketentuan dan syarat melaksanakan permintaan tersebut.

Pasal 26

Kesesuaian dengan Perjanjian Internasional Lainnya

1. Bantuan hukum dalam masalah pidana dan prosedur yang diatur tidak membatasi kemungkinan bagi salah satu Pihak untuk menyediakan bantuan tersebut kepada Pihak lainnya di bawah ketentuan perjanjian internasional lainnya yang mana keduanya menjadi pihak.
2. Perjanjian ini tidak membebaskan salah satu Pihak dari kewajibannya di bawah perjanjian internasional lain yang relevan.

Pasal 27

Konsultasi

1. Otoritas Pusat dari Para Pihak harus, kapanpun dipandang perlu, melakukan konsultasi untuk pelaksanaan paling efektif dari Perjanjian ini. Kedua Otoritas Pusat dapat menyetujui langkah praktis yang dipandang perlu untuk memfasilitasi pelaksanaan Perjanjian ini.

2. Perbedaan mengenai interpretasi atau pelaksanaan Perjanjian ini harus diselesaikan oleh Kedua Otoritas Pusat.

Pasal 28

Pemberlakuan, Amandemen, Ruang Lingkup Pelaksanaan dan Pengakhiran Perjanjian

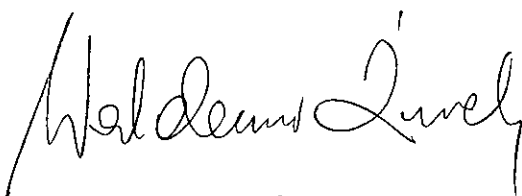
1. Para Pihak harus memberitahukan satu sama lain telah diselesaikannya prosedur internal yang dibutuhkan untuk pemberlakuan Perjanjian ini. Perjanjian ini berlaku 30 (tiga puluh) hari sejak diterimanya pemberitahuan yang terakhir.
2. Perjanjian ini diberlakukan untuk waktu yang tidak dibatasi.
3. Perjanjian ini dapat diubah dengan persetujuan Para Pihak. Setiap perubahan akan berlaku sebagaimana diatur dalam ayat 1.
4. Perjanjian ini berlaku bagi permintaan yang diajukan setelah tanggal pemberlakuan meskipun permintaan tersebut berkaitan dengan tindak pidana yang terjadi sebelum tanggal pemberlakuan.
5. Setiap Pihak dapat mengakhiri Perjanjian ini kapan saja dengan memberikan pemberitahuan. Pengakhiran berlaku 6 (enam) bulan setelah tanggal diterimanya pemberitahuan tersebut. Pengakhiran tidak akan berpengaruh pada kasus yang sedang berjalan.

Sebagai bukti, perwakilan yang berwenang dari Para Pihak telah menandatangani Perjanjian ini.

Dibuat di Warsawa pada 13.09.2025

Dalam dua naskah asli, yang masing-masing dalam Bahasa Polandia, Bahasa Indonesia, dan Bahasa Inggris, ketiga naskah mempunyai kekuatan yang sama. Dalam hal terjadi perbedaan penafsiran, naskah Bahasa Inggris akan diberlakukan.

Untuk Republik Polandia

WALDEMAR ŻUREK
MENTERI KEHAKIMAN

Untuk Republik Indonesia

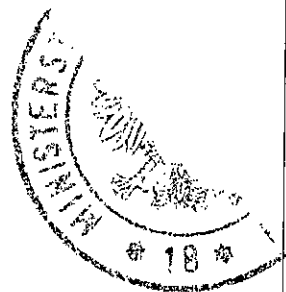

SUPRATMAN ANDI AGTAS
MENTERI HUKUM

Department of Health and Human Services
U.S. Department of Health and Human Services

Division of Health Care Policy and Regulation

Division of Health Care Policy and Regulation
U.S. Department of Health and Human Services
Washington, D.C. 20201

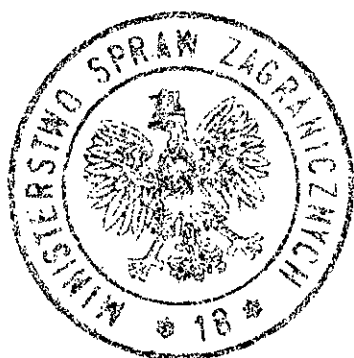

Stwierdzam zgodność
fotokopii z oryginałem/~~odpisem~~

Warszawa dnia 23.09.2025 r.

A handwritten signature in cursive script, reading "Juchniewicz".

Juliusz Juchniewicz
Zastępca Dyrektora
DEPARTAMENT PRAWNO-TRAKTATOWY

Minister Spraw Zagranicznych

DPUE.950.297.2025 / 3

Miejscowość, /elektroniczny znacznik czasu/

Dot.: DWMPC-IX.8010.14.2025 z 30 października br.

Pan Waldemar Żurek
Minister Sprawiedliwości

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej Umowy między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Indonezji o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym wnioskiem o ratyfikację Umowy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Umowa nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Z wyrazami szacunku

z up. Ignacy Niemczycki
Sekretarz Stanu